

MAGYAR LÁNY

Nagys. Kozma András úrnak
BUDAPEST
VI., Vilmos császár-út 55.

Igazgató és felelőszerkesztő:
dr. Paál Árpád

Laptulajdonos: **SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R-T.**
Törvényszéki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr. Gyárfás Elemér**

XII. Pius újabb békeakciója nagy reménységet keltett a francia közvéleményben

A Szentatya hajlandó a döntőbírói szerep elfogadására

Párizsból jelentik: A XII. Pius pápa újabb békeakciója felől, (amiről már tegnapi számunkban közléseket hoztunk), itteni sajtó-élelmények azt mondják, hogy a Szentatya három irányban indítja el békekezdő jegyzékét. Németországot és Lengyelországot a danzigi kérdésben való megegyezésre kéri, Franciaországot és Olaszországot a tuniszi kérdésre és a kettőjük közötti egyéb vitás pontokra vonatkozóan kívánja közelebb hozni, míg Angliát a Szovjettel való egyezkedés keresése helyett az öthatalmi (angol-francia-lengyel-német-olasz) értekezlet összehívásának elősegítésére biztatja. A francia közvélemény nagy reménységgel tekint a pápa új békeakciója felé és teljes mértékben bízik annak sikerében.

Az angol és francia sajtóírók úgy tudják, hogy az angol külügyi hivatalba még ezen a héten egy magasrangú egyházi személyiség már elhozza a Szentatya jegyzékét. A diplomáciai körökben azonban még nem tudnak arról, hogy a pápai nunciusok a kormányoknál eddig valami újabb lépést tettek volna.

A párizsi *Temps* római tudósítója szerint hivatalos vatikáni körök kijelentették, hogy a Szentatya abban az esetben, ha egy nemzetközi értekezletre döntőbírói hívják meg, nem zárkózik el a meghívás elől, mert ő feltétlenül semleges. A *Ce Soire* a pápa békeakciójával foglalkozva azt írja, hogy a Szentatya kezdeményezése a Szovjet kirekesztésére irányul.

A szovjetválasz felől az angol és francia kormányok között folynak a tárgyalások. A danzigi kérdés kiélezés előtt

Londonból jelentik: A szovjetválasz felől *Halifax* külügyminiszter és *Chamberlain* miniszterelnök között részletes megbeszélések folytak s ezt követően összeült a minisztertanács külügyi bizottsága is, hogy a válasz ellenjavaslatait megtárgyalja. Nem lehet még eddig tisztán kivenni, vajjon az angol kormány a szovjetválaszt alkalmasnak tartja-e, hogy abból végleges megegyezés jöhhessen létre. Az angol kormány már hétfőn fölvetette a francia kormánnyal is az érintkezést, hogy a szovjet javaslatok tekintetében közös álláspontra jussanak.

A Londonba érkezett párizsi hírek szerint a francia kormány körében a szovjetválasz javaslatait olyanoknak tartják, hogy azok alapján az összeegyeztetés remélhető. Viszont angol körökben a helyzetet nem látják ilyen akadálytalanoknak. A *Times* úgy értesül, hogy három lényeges pontra nézve a három állam (Anglia, Franciaország és Szovjet-Oroszország) között az elvi egyetértés megvan s csak bizonyos formai ellentétek állnak még szemben

egymással. A lap nem látja ugyan helyénvalónak a túlságos derűlátást, de azért mégis azt hiszi, hogy a formai jellegű ellentétek nem késleltethetik soká a teljes megegyezést.

A *Petit Parisien* londoni értesülése szerint a szovjetválasz folytán az a javaslat vetődött

Lengyelországi rádiócsata a cseh-morvaországi német uralom ellen

Ukrán mozgolódás a lengyel uralom ellen. Angol külügyi szakértő tájékoztató látogatása Varsóban, Danzigban és Budapesten

Londonból jelentik: A lengyel-német viszony — a *Daily Telegraph* jelentése szerint — ismét elmérgesedett. A lengyel rádió hétfőn este a cseh-morva protektorátus területén élő csehek számára rendszeres cseh nyelvű rádióadást kezdett. Az egyik danzigi német lap lengyelelles ukrán mozgolódásról hoz híreket.

Londonból jelentik: A „Daily Telegraph” jelentése szerint William Strang, az angol külügyi hivatali közép-európai osztályának vezetője, aki most Varsóban tartózkodik, a lengyel fővárosból Danzigba utazik. Néhány napi danzigi tartózkodás után az angol megfigyelő Budapestre megy és csak innen tér vissza Londonba.

Hat óra hosszáig tartó megbeszélés volt Hitler kancellár és Pál jugoszláv kormányzó herceg között

A két állam külügyminisztere is résztvett a tanácskozásokon. — Politikai, gazdasági és közművelődési téren tartós barátságra törekcsenek

Berlinből jelentik: Pál jugoszláv kormányzóherceg hétfőn az esti órákban elutazott a német fővárosból. Elutazása előtt hosszú ideig tartó látogatást tett Hitler kancellárnál. A jugoszláv államfő a keddi napot magánvendégként Drezdában tölti, míg a kíséretében levő Markovic jugoszláv külügyminiszter Berlinből egyenesen Belgrádba utazik.

Pál herceg berlini látogatásáról egyébként a német távirati iroda hivatalos közleményt adott ki. A közlemény elmondja, hogy Pál herceg és Hitler kancellár hat óra hosszáig tartó tanácsozást folytatott egymással. A tanácskozásokon a

két ország külügyminisztere is részt vett. A megbeszélések a legbarátságosabb légkörben folytak le és alkalmat adtak olyan eszmecserére, melyen minden fontos világpolitikai kérdést részletesen megvitattak. Mindkét országnak eltökélt szándéka, hogy ugy politikai, mint gazdasági és művelődési téren folytatni kell az építőmunkát és a két állam közötti barátságot minél tartósabban tenni. A német és a jugoszláv kormánynak az a meggyőződése, hogy az olasz kormánnyal egyetértően nyílt politikát kell folytatni, s ezzel a nyílt politikával sikerül a közép-európai te- szültséget megszüntetni és a békét biztosítani.

fel, hogy Danzig szabad állam mai helyzetének szavatolását is az angol-lengyel kölcsönös segítségnyújtási egyezménybe határozott szavakkal bele kell foglalni. Ez a pont az, amit eddig az angol kormány nyílt kérdésnek szeretett volna hagyni.

Hét állam hadseregvezetősége gyűl össze Londonban tanácskozásra

Londonból jelentik: A *Daily Sketch* című angol lap jelentése szerint a hét folyamán hét állam hadseregének magasrangú tisztjei nagyfontosságú tanácskozásokat tartanak Londonban. A tanácskozásokon a következő államok katonai képviselői vesznek részt: Anglia, Franciaország, Lengyelország, Románia, Törökország, Egyiptom, Portugália. Mint ismeretes, Franciaországot a nagyfontosságú katonai értekezleten *Gamelin* tábornok, a francia vezérkar főnöke képviseli.

Cassulo András pápai nuncius Marosvásárhelyen

Üdvözlő küldöttségek a nyárádmenti átutazáskor. Ünneplés és meleg fogadtatás a városban. Beszéd a Szentszék békemunkájáról. Látogatás a római katolikus iskolában és a híres Teleki-könyvtárban

Marosvásárhely. Saját tud. Cassulo András pápai nuncius a csiki és gyergyói székely egyházközségek meglátogatása után a Nyárádmenti községein keresztül vasárnap este 7 órakor Marosvásárhelyre érkezett. Kíséretében voltak a bucuresti nunciatura titkárán kívül dr. Dávid László kolozsvári egyetemi hitvánok is, ki tolmácsként szerepelt. Marostordamegye határán, Nyárádretele községben Pantea János megyefőnök fogadta a nunciust, kit a község hívei nevében *Agotha* Endre esperes üdvözölt. Ideérkezett a nuncius üdvözlésére Pop Josif marosvásárhelyi görög katolikus főesperes is. Nyárádretele a megyefőnök kíséretében tették meg az útát négy autón Marosvásárhelyre. Az útbaeső székely nagy egyházközségek hívei meleg fogadtatást rendeztek a nuncius tiszteletére. A nunciust mindenik egyházközség küldöttségéhez volt egypár kedves szava.

Marosvásárhelyen már délután 5 órára várták a megérkezését, de az útközben való fogadtatások miatt csak este 7 órakor tudott oda megérkezni. Harangzúgás és a többeszerre me-mő várakozók kitörő éljenzéssel fogadták a nunciust, kit a város hatóságai részéről dr. Curta Eugen tábornok-polgármester üdvözölt elsőnek. A római katolikus templom előtt díszem-elvény állott, ahol Jaross Béla pápai prelátus, a világi és szerzetes papság élén fogadta latin üdvözlő beszéd kíséretében Öszentsége követét. Jaross prelátus a város székely katolikus híveinek soha el nem muló háláját fejezte ki, hogy a Szentatyá nemcsak püspökei jelentéséből, de Romániában akkreditált követének személyes tapasztalatai révén is megismerni akarja székely gyermekeinek hitéletét. A marosvásárhelyi hívők tehát a nuncius kedves egyénisége mögött XII. Pius pápa fennkölt személyét is ott látják, s mélyszéges hódolatukat fejezik ki előtte. Az egyházközség hódol, amelyről már 700 év előtt is „Uj Székelyvásárhely” néven emlékeztek meg a pápai regesztrumok.

Cassulo pápai követ latin, majd olasz nyelven köszönte meg úgy a polgármester, mint Jaross prelátus üdvözlő szavait s a díszem-elvényről pápai áldást osztott a város polgáraitra fajra és felekezetre való tekintet nélkül. Ezután a templomba vonultak, ahol Te Deum volt. A pápai nuncius a szószékéről olasz nyelven intézett beszédet a zsufolt templom hallgatóságához a testvéri szeretetről, békességről és a megingathatatlan hitéről. Dr. Dávid László egyetemi hitvánok tolmácsolta magyar nyelven mondatról-mondatra a beszédet.

A római katolikus templomból a pápai nuncius átvonult a görög katolikus templomba, ahol ugyancsak ünneplés fogadtatást rendeztek számára. A templomban Pop Josif görög katolikus főesperes üdvözölte az egyház-tanács élén a Szentatyá követét, aki román, majd olasz nyelven válaszolt az üdvözlőszavakra.

A nuncius aztán a városházán tett látogatást és megköszönte dr. Curta tábornok-polgármesternek a szívélyes és díszes fogadtatást. Majd este féltíz órakor résztvevő a tiszteletére rendezett díszvacsorán. Ezt a díszvacsorát a városi Kulturpalota tükörtermében rendezték s mintegy 120-an vettek részt azon a hatóságok és mindkét egyház papjai, vezetői sorából. Vacsora alatt a római katolikus gimnázium és tanítóképző énekkara adott szerenádöt.

A vacsorán a pápai nuncius újólag köszönetet mondott a megyefőnök, a polgármester és a hatóságok figyelmességéért s abbéli meggyőződésének adott kifejezést, hogy amint

a vendégeknek tiszteletvacsora asztalánál való elhelyezkedése is mutatja, e város békességes társadalmi fejlődése biztosítva van. Emelte köszöntő poharát a Szentatyára és Öfelsége II. Károly király egészségére. A második pohár-köszöntőt Jaross Béla prelátus mondotta. A pápa békeakciójáról szólott s a béke olajját hozó galambokéhoz hasonlította a Szentatyá küldöt-teinek, a nunciustoknak a munkáját. Az egész emberiség egyetemes békéje, a fajok és a nemzetek közötti nagy lelki kiengesztelődés érdekében folyik ez a munka fáradhatatlanul és meg nem szűnően. Mi is velük együtt kell hogy cselekedjünk s az emberek közötti és népek közötti béke ügyét szívből kell hogy szolgáljuk, áldozatok árán is, a magunk megalá-zása árán is. A nunciustok békeküldetésének sikerére ürtelte poharát Jaross prelátus, akit beszéde végén a nuncius meghatóttan átölelt. Ezután még *Eftimiu* görög katolikus kanonok mondott köszöntőt a nunciusra.

Hétfőn reggel fényolc órakor Cassulo nuncius a római katolikus plébániatemplomban ünneplés szentmisét mondott. Félézernél többen járultak a hívők közül a szentáldozáshoz. A nuncius áldást osztott és szentbeszédet tartott a hithez való törhetetlen ragaszkodásról.

Istentisztelet után a nuncius és kísérete meglátogatta a római katolikus gimnáziumot és tanítóképzőt. A diákok élén *Petress* Kálmán fiunevelőintézeti igazgató üdvözölte latin beszéddel a nunciust, aki válaszbeszédében a katolikus nevelés jelentőségét fejtegette. Ezután a híres Teleki-könyvtárt látogatta meg Cassulo nuncius, ahol a könyvtárakasságok iránti nagy érdeklődéssel hosszasan elidőzött. Még a

megyefőnöknél tett látogatást, aztán a ferenc-rendi nővérek zárdaiskolájába vonult, ahol a leányifjúsághoz intézett melegsavu beszédet. Villásreggeli után elbúcsúzott a köréje sereglett világi és szerzetes papságtól s Jaross prelátustól való búcsúja közben örömteljes hangon mondotta: „Nagyon, nagyon meg voltam elégedve és ilyen értelemben adok számot a látogatásról Öszentségének.”

T. Gy.

Revolveres merényletet kíséreltek meg Londonban a kenti herceg ellen

Londoni jelentés szerint: Hétfőn este a kenti herceg ellen revolveres merényletet kíséreltek el. A herceg Portlinton aszony kíséretében a Belgrave-téren levő lakása előtt éppen géplocsijába szállott be, amikor egy ismeretlen merénylő revolvert rántott és rá akart löni. A merénylő golyója azonban annyira célt tévesztett, hogy még a gépkocsit sem találta el. Egyeb részletek még hiányzanak a merényletről, de az első jelentések szerint a herceg tudomást sem vett arról, hogy merénylet történt ellene és zavarta-anul beszállt gépkocsijába és londoni Westen mozgóképszínház előadására hajtatott. Csak az előadás után értesítették a történetről. A merénylettel kapcsolatban egyébként a londoni rendőrség egy gyanús egyént őrizetbe vett.

Frick német birodalmi belügy-miniszter Budapesten

Budapestről jelentik: Frick németbirodalmi belügyminiszter Keresztes-Fischer Ferenc magyar belügyminiszter meghívására feleségével együtt a magyar fővárosba érkezett. A német birodalmi belügyminiszter hétfőn délelőtt kihallgatásra iratkozott fel Horthy Miklós magyar kormányzó-nál, s aztán látogatást tett Kozma Miklós titkos tanácsosnál, aki három év előtt, mint akkori magyar belügyminiszter, maga volt hivatalos látogatóként Németországban. Frick birodalmi miniszter később a jelenlegi magyar belügyminiszterhez, Keresztes-Fischer Ferenchez ment, s átadta neki a német Sasrend nagykeresztjét. A magyar belügyminiszter viszont Frick birodalmi miniszternek a magyar kormányzó kitüntetését adta át. A német vendég még Csáky István gróf magyar külügyminiszterrel is látogatást tett, aki este a Nemzeti Kaszinóban díszlakomát adott az ő tiszteletére.

A „Nagy Bihar” vízesései

Irtá: Morvay Árpád

Hajnalodott.

Az égboltozat fekete bársonya lassan-lassan szürkévé kopott, — a milliárdnyi csillag álmosan hunyorgatott és keleten tar smaragdzöld fény hirdette a diadalmas Nap közeledtét.

Az egész természet lelkendezve várta az életadó sugarak csökját: az eszűstös harmat terhétől meghajlott fűszálak nyújtózkodtak, — az erdőben bujkáló szellő költögette az alvó fákat és az ébredő levelek vágyakozva fordították arcoskájukat a Reggel felé, — s a szélben összeverődve szinte ujjongva tapsoltak, mint piciny gyermekkezek, mikor édesanyjukat látják közeledni.

Az éjszakai táborútz hatalmas máglyája is hamuhalomba rokkant már, s a hajnali szellőtől táncbajuvott pernye lassan szürkére permetezte a tűz körül alvókat.

A közeliinkben tomboló „Bellavista”-vízesés örökön változó egyformasággal harsogta ősi dalát, — s a melódia, — mely éjszaka álomba zsongította a fáradt társaságot, — most teljes erővel zúgott fel.

Minden-minden életre kelt és feszülten figyelt, nehogy lekészen a reggeli himnusz első akkordjairól. A völgyekben terjengő ködlepél is összekap-kodta szélitől tépett uszályát és szinte lenézően hagyta el éjszakai ágyát, hogy a magasba emelkedve, elsőnek üdvözölhesse a fölkelő napot, — hogy elsőnek kapja vágyvavárt csökját és aztán engedelmesen besorakozzék az uszályhordozók közé, — a fellegek karába.

És a reggel eljött.

A nap aranyugara, mint pajkos, ujjongó gyermek-sereg az iskola kapuján, — kitört a néma hegy-óriás mögül, az aranyos ujjak végigcirógatták az égremeredő csúcs hóval borított koponyáját, s a komor öreg belepirult a boldogságba. A rakoncátlan sugarak most nekirohantak az erdőnek, bele-

fúrták magukat az ágak közé, átbukdácsoltak a lombokon, — aztán nekiiramodtak a völgyeknek, — átsuhantak a hegyeken és kifáradva szétterültek a szemhatárig elterülő síkságon.

Eljött a reggel.

És a himnusz, — élők és élettelenek himnusa — felszárnyalt az égbé, alázatosan, hálásan, — hogy ismét reggel lett, — elmúlt a sejtelmes, — annyi veszélyt hordó éjszaka és itt a Nap, a sötétben remegők vigasza, minden élet kútforrása.

*

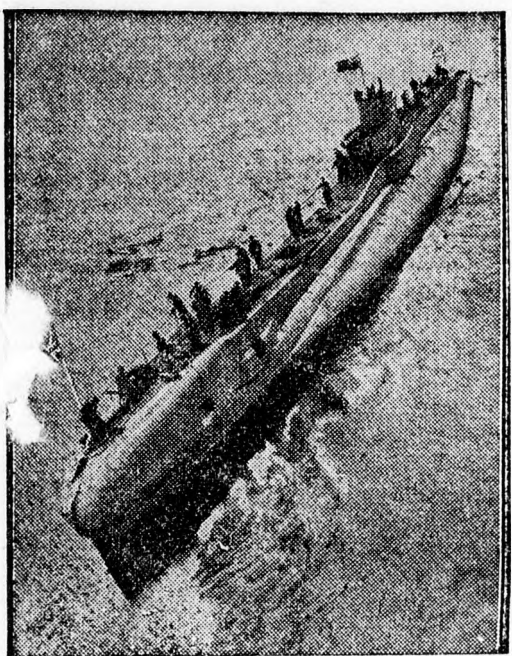
A társaság útrakszen állott. Nem voltunk sokan, — csak a fázasztó tőrakon jóban, bajban összekovácsolódott hét ember, aki szenvedélyesen kereste és szerette a szépet. — Tegnap hajnalban indultunk el Rézbányáról, felkapaszodtunk a Magurára, végig a Blaga-gerincen, gázoltuk a havasi legelők illatos jüvét, ránkborította árnyát a tölgyerdő, a fenyőrengeteg, elámuló szemmel bámultuk a csodás szépségű „Szentháromság esést”, — hogy aztán ismét kerülgessük a borókák szövevényes útvesztőjét, hogy menjünk-menjünk, elfeledve mindent, ami rüt az életünkben, boldogan és alázatosan szívvel, hiszen kihallgatásra mentünk a nagy Urhoz. — És a komor óriás kegyesen fogadott bennünket, ránkmosolygott, s megmutatta nekünk környezetének színpompás szépségét, hallgató völgyei mélységét, — csillogó patakjai eszűstjét, — és a lemenő naptól bíborba vont sziklaormok felénk küldték néma üdvözlőket. — Aztán mi is búcsút mondtunk vendéglátó gazdáknak és öreg este lett, mire leértünk éjjeli szállásunkra a „Bellavista”-vízeséshez. Néhány perc múlva már lángolt tűzrakásunk máglyája és mire ránkborult az éj csillag-himes palástja, fenyőlombokból aljazott agyunkon ringatott álomba a rohanó víz muzsikája.

*

Még egy pillantást vetettünk a „Bellavistára”, — mely a Nagy Bihar szívéből bugyan ki, hogy lassan az érből csermellyé erősödjön, majd patakka legényesedjék, s a hegy lábánál már tomboló, ha-

Jelentést adott ki a hajógyár igazgatósága a „Thetis” tengeralattjáró elsüllyedésének okáról

Londonból jelentik: A Thetis elsüllyedésének okairól annak a gyárnak az igazgatósága, amelyikben a szerencsétlenül járt tengeralattjáró készült, hivatalos jelentést adott ki. A jelentés elmondja, hogy a tengeralattjáró egyik torpedókilövő csövének külső ajtaját elfeledték bezárni és amikor a belső ajtót kinyitották, behatolt a víz és elsodorta a nyílástól a tengerészeket. Három tengerész megkísérelte a menekülést a mentőkészülék segítségével, azonban ismeretlen okok miatt visszaúsztak a tengeralattjáróra és életüket veszítették. A másik ok, hogy nem sikerült léket vágni a tengeralattjáró kiálló farára. A gyár igazgatója azzal magyarázza ezt a körülményt, hogy a víz sodra oly erős volt a tengeralattjáró közelében és olyan hatalmas örvények kavargtak, hogy emiatt a Thetis-t nem tudták megközelíteni.

A szerencsétlenül járt „Thetis” nevű angol tengeralattjáró

talmas legyezőre tárulják szét, — még egyszer beparázta arcunkat a szétperló víz harmata, mégegy-szer lenéztünk a régi bányakutatások roskadozó aknáiba, azután elindultunk a rohanó patak jobbpartján, szikláról-sziklára kapaszkodva, ugrálva, botorkálva, hogy megközelítsük útnk tulajdonképeni célját, a Nagy Biharból északra kiinduló völgyben meghúzódó vízeséseket.

Nem hiszem, hogy messze földön páriát lenénnék ennek az alig 3 kilométeres völgynek, — amely öt vízesést rejt magában, — öt olyan esést, melyek mindenike más és hasonlíthatatlan szépséget tár elénk, más és más alakban. Hiszen míg a „Bellavista”-esése legyezőre bomolva robban elénk, — az „Amazon” már vad szilajsággal, egyetlen vastag kévében lüvel alá a 30 méteres mélységbe, az „Apród” aránylag szerényes folydogál, csak úgy, mint amikor az áradás áttépi a gátat, vízszint a „Menyasszonyi Fátyl” álmodozva leng alá a 60 méteres mélységbe, míg a minden szépségek szépsége, az „Ezüst létra” olyan csodálatos álom, mely már a fansztasztikummal határos.

Ezeket a szépségeket rejti magában ez a rövid kis völgy, de amíg eljutunk hozzájuk, addig a Természet bemutatja a világ legtökéletesebb védőműveit, az erődtémények egész sorát. Oh, nincsenek itt villamossággal telített drótakadályok, farkasvermek, tankelhárító betonoszlopok, szélfulvalatra is robbanó aknák, — csupán szeldöntötte fárólások, áradáshordta sziklagörgetegek, — de vízszint nincs a világnak az a motorizált hipermodern hadserege, amelyik az első ötvenméteres nekilödlás után ne torpanna meg, lihegve, izzadtan és ne kapaszkodni elhomályosuló szemmel a sziklák mohos oldalába, éles peremébe, — mint ahogy mi csüngtünk a sziklákön, jürödtünk a patak jéghideg vizében, de boldogan, hiszen Isten országát kerestük a göröngyös utakon. És amikor ráeszméltünk, hogy itt-ott még a Czárán-útját tapossuk, nekünk is elhomályosult a szemünk, — de a hálától.

Azután elibéltört az „Amazon-esés”, — szilajon, gögösen, harsogva, tombolva, majd kissé le-

A japánok Eszak-Kinában letartóztattak és fogvatartanak egy angol katonai attasét

Pekingből jelentik: A Reuter ügynökség jelentése szerint a japán hatóságok Spear alezredest, Anglia katonai attaséját letartóztatták. Az angol alezredest már május 26 óta fogvatartják Alsó-Mongólia Kalgan nevű helységében. A japánok semmiféle felvilágosítást sem adnak arról, hogy miért tartják fogva és mikor engedik szabadon az angol katonai attasét.

Az elmúlt napokban a japáni angol követ megbízottja és egy japánul beszélő angol őrnagy Kalganba utazott, hogy vizsgálatot folytassanak a letartóztatott katonai attasé ügyében. A kalgani japán hatósági közegek azonban az angol küldöttséget nem engedték be Spear alezredest börtönébe. Cooper angol tolmácsolást ugyan csak letartóztatták és Kalganban őrzik.

Józseffalvára

Nagyvárada, június hó.

Idősebb úr jelent meg tegnap szerkesztőségünkben. Kabátja ujját rojtossá koptatott az idő s szemei a legegységlettel előteremtésével küzdő ember gondoktól szántott arcából világítottak lelkesen. Hóna alatt kis csomagot szorongatott és szerényen, majdnem félénken állt meg az íróasztalok előtt.

— Itt lehet, kérem, adakozni a józseffalvai tűzkárosultak javára? — kérdezte.

— Igen, — bátorítottuk.

Szünet következett; az idegen úr különös gonddal készíthette elő mondanivalóját, de most, hogy elő kellett vele hozakodnia, mégis akadozni kezdett és belepirult.

— Kérem, — kezdte rövid tusakodás után. — Én is segítségére akarnék lenni Józseffalva népének. De pénzem nincs. Ezt a kis szeretetadományt hoztam el tehát, ha lennének szivesek továbbítani...

— Imakönyv van benne? — kérdeztük.

— Nem, — felelte. — Az imakönyveimtől nem tudnék megválni. Mert nem bírnék mást vásárolni helyette... Kis gyermekholmit hoztam. Jó lesz talán egy szegény józseffalvai gyermeknek.

Kibontottuk a gyűrt újságpapír-borítékot és egy pár keveset használt gyermekcipőcske állt az

íróasztalon. Olyan, amelyben a pályából lépnek bele a kicsinyek.

Meglepődve, kérdőleg néztünk rá.

— Az enyém volt ez a pár cipő kicsikoromban, — magyarázta. — Egy életen át őrizte boldogult édesanyám. Kedves emlék, de más olyan nélkülözhető tárggyal, aminek hasznát vehetnék Józseffalván, nem rendelkezem. Ezt szívesen odaadom...

Gyűjtési akciónk eredményeiről a következőkben számolunk be:

Eddig befolyt adományok	25.600
Máj nap folyamán címünkre érkezett adományok összege	
Markovits Manó, Nagyvárad	1.000
Dr Nemececz József, Nagyvárad	1.000
Pintér István, Nagyvárad	300
Dr Patzkó Elemér, Nagyvárad	300
Dr Petz Gyula, Nagyvárad	50
Szent József nevében, Nagyvárad	500
Gálffy Sándor, Nagyvárad	200
Kuncz József, Nagyvárad	100
Bélték Ferenc, Nagyvárad	100
Dr Czumbel Károly, Nagyvárad	100
Ermihályfalvai katolikus hívek pünkösdi gyűjtése	1.534
Ujházy József, Nagyvárad	100
N. N., Nagyvárad	100
Kádár Mária, Nagyvárad	100
János és Teréz emlékére, Nagyvárad	100
Özv. Bereczky Gyuláné, Nagyvárad	100
Dr Scheffler Ferenc, Nagyvárad	500
Dr Paál Árpád, Nagyvárad	300
Bélték László, Nagyvárad	100
Jávör Béla, Nagyvárad	100
Árvay Árpád, Nagyvárad	100
Marjalaky Tibor, Nagyvárad	50
Bach Sándor, Nagyvárad	50
Zachariás Mária, Nagyvárad	30
Kőzegei Magda, Nagyvárad	30
Hatvani Mária, Nagyvárad	30
Bazala Margit, Nagyvárad	30
Krečsmáry Margit, Nagyvárad	30
Bruzt István, Nagyvárad	100
Kovács Lajos, Nagyvárad	20
Cserev Dezső, Nagyvárad	30
Veress Gyula, Nagyvárad	50
Pintér László, Nagyvárad	50
Szabó Lajos, Nagyvárad	50
Ferenczy Béla, Nagyvárad	50
Tempfli János, Nagyvárad	20
Krucz János, Nagyvárad	50
Nagy Imre, Nagyvárad	50
Röf József, Nagyvárad	50
Sebestyén Antal, Nagyvárad	30
Leitner Ferenc, Nagyvárad	50
Kocsis Sándor, Nagyvárad	50

Összesen 33.284

Imakönyvet adtak: özv. Zeman Jánosné, Bánya Évi, Ács Magda, Mada Nelli, Ross Piroška, Szent Vince zárda növendékei, Ross Bözsi, Riegl Irén, Boronkai Éva, Sztankovics Éva, Rátónyi Éva, Varga Nóra, Jakócs Adél, Szántai Anna, Zathureczky György, Csizsár Nuszi.

Rózeafüért ajándékoztak: Szent Vince-zárda, Ács Magda, Szűcs Margit, Ross Piroška, Farkas Mária, özv. Szabó Etelka, Barátky Endréné.

jebb az „Apród”, — szerényen, mint egy jólnevelt uszályhordozóhoz illik, még ha ez az uszály hivalkodóan széles is.

És most már az ösvány is járhatóvá alázódik. — oh, nem sokáig, de nekünk ez is pihenés, — mert a jobbra felhúzódó völgy újabb erőpróbát jelent.

Lerakjuk a hátizsákokat és negyedóra múlva előttünk omlik le a „Menyasszony-fátyl”, — káprázatos fehérségében, habosan, mint a leglágabb selyem, s mi — míg szívünk a torkunkban kiált pihenj, — lehajtuk fejünket ennyi szépség láttára és némán, boldogan szoritjuk meg egymás kezét.

De még hátra van az utolsó esés, s így újra lecsúszunk a sziklatorlaszokon, hogy a patak völgyében lefelé haladva, rövidesen ismét egy jobbról lezakadó mellékvölgyben tornásszuk fel magunkat.

Halálosan járadt vagyok, de nagyon szégyenlencem magam, ha visszafordulnék, — viz magával az az erő, amely a szépséget áhítozza és a jutalom már ott káprázik előttünk: az „Ezüst-létra”-esés. Negyven méteres sziklafalon csordogál, gyöngyözik, pereg alá, méterenkint megtorpanva a kiálló vízszintes sziklapereemen. Soha találobb nevet nem adtak még természeti csodának! — S ahogy a mohos sziklapályában ülünk, — az aranyos nap-sugarak minden sziklafokon sziporkázza törnek meg és olyan valószínűtlenül csodálatos képet nyújtanak, amelynek leírásához minden író tolla gyöngye lenne.

Délre fordul a nap és mi nehezen, szinte szomorúan búcsúzzunk a vízesések völgyétől, hogy hazafelé vegyük útunkat. A völgy kitárul, a patak kiszélesedik, harsogva szökken át az ágyában mohosodó sziklatömbökön, — a Nagy Bihar szívéből született kis csermely tomboló ifjúvá izmosodott és elkísér útunkon hazafelé. Búcsút intenek a kopár sziklafalak, a hallgatag völgyek is Istenhozzádot suttognak és mindenek fölött sokáig néz utánunk az öreg, havasfejű óriás

Polyák István:

Hazudik a muzsikaszó?

Egy sláger margójára...

Amikor hazudik

Róma, június hó. Az olasz rádió a „reginella campagnola” lány, csepe-gösen érzelgő és hamisan népi és melódiát ugyanazon a napon háromszor is feltárlta előfizetőinek és magamfajta rádió-útonállóinak. Ezúttal enyhe mosollyal, de határozottan kijelentettem, hogy ez már sok. Utána hozzátettem magamban, hogy mégis elviselhető. Lassan azonban a birkatürelmem is elfogy. Lehet, hogy az ellenszenv is dolgozik rajta. Mert ha valamit nem szeret az ember, egészen biztos, hogy belebotlik. Sőt, ha egyébként észre sem venné, az ellenszenv olyan érzékennyé teszi irányában, hogy már a rá gondolás is megvadítja.

Eleinte csak az éjszakai kocsmások vették át a „reginella campagnola”-t, azután a suszterinasok, a pékek, végül az utcaölykök és jómagam is. Uton, útfélen, házban és kapualatt, este, reggel, ebédidőben, parkokban, hidakon és minden más elképzelhető helyen dühöngött a „campagnola”-láz. Amikor végül a vak utcai énekes is belemarkolt ütött-kopott gitárjába és rekedt orrhangon beleharagolta a szűk sikátorba, hogy „o campagnola bella, tu sei la reginella...”, valóságos guta kerülgett a nagy gyönyörűségtől. Ez a lelkiállapot is csak egy ideig tartott. Aki túléli türelme lassú elfogyatkozását és akit elkerül a méregguta, az lassan átszendereül egy közömbös, érzelmi és érzelmi momentumoktól teljesen mentes állapotba, amelynek legfelső foka, mintegy transza, a bárgyúság. Ma már itt tartok. Azért tudom ilyen nyugodtan elemezni ezt a lelki folyamatot. Ma már jütyölhet, dalolhat, ordíthat felőlem bárki. Az én válaszom egyforma mindig: hazudik a muzsikaszó. S ez tulajdonképpen igaz is.

Mert az a nyápic, cinege nótafaragó, aki eredeti, hamisítatlan római autóbuzsok benzinbüzével, meg tíz csésze török kávéval telítve annyira átszellemült, hogy a múza homlokára lehellheti az alkotás tüzes csókját, az nem komponálhat másfajta „reginella campagnolát”. Sohasem látott falusi leányt, gazdasági udvart, petrencerudat, nyakig-utat, tehénfejést, marokszedést; sohasem hallott talán kakaskukorékolást, disznóröfögést, tehénbögést — csak számarördítést, mert az itt is van elég, a fővárosban — mégis lány-érzelgősen nyálazza körül félbemaradt egykaptafa-melódiákkal a „jalu királynőjét”, meg a „szép falusi leányt”, aki egyébként „vagyainak netovábbja, királynője”.

Százat tesz egy ellen, hogy orrfintorgatva hagyja ott a „bella campagnolát”, ha otthoni szorgos munkája közben pillantaná meg. Hogyisne. Az ő finom, úri érzelmei annyira durva hétköznapiasságot nem tudnak érvélni. Különböző is számára a „campagnát”, a jalt, a vidéket, a nagy utazási irodát, falragaszain látható díszparaszok, Hamupipőke-házak, legjobb esetben vidékről városba csődített gyöngyösbokréták jelentik. Neki ez az igazi. Ennek szól élmélygős műalkotása is. Az igazi „reginellát” — királynőt — pedig mégis csak a felbúzózott, ortopedicpós, kikent, kifent városi dá-mák maradnak. Ezt bizonyítani sem kell, annyira igaz. Pontos statisztikák szerint a Galleriától San Carlo in Corso-ig háromszáztizenkét-szer néz hátra. Mindezt azonban csak pontosság és tárgyilagosság kedvéért említettem meg. A bosszankodáson rég túl vagyok. Ma már elég egy bárgyú mosoly és egy hanyag kézmozdulat az aranyigazsághoz: hazudik a muzsikaszó.

Amikor igazat mond

És jött. Jött, újra lámszárnyain egy csak a rádió hül-másik sláger, amely megváltoztatta szigorú felfo-gását. Ma már így módosítottam a szigorú ítéle-tet: nem minden muzsikászó hazudik, sőt egyik-másik néha igazat is mond. Az én új slágerem is ilyen.

Elsősorban a körülményeket vázolom. Az éne-kes, aki előadta, 25—26 éves fiatalember lehetett. Hangja behízelt, meleg bariton volt. Amit éne-velt, azt szívből igazán énekelte. Nem is jól mon-dom. Kérte, megvallotta, akarta minden porciká-jával. Azt énekelte, hogy neki elég lenne ezer lira egy hónapra és akkor lenne egy kis lakása, lenne kis felesége és minden, ami vele jár: gyermek, boldogság, öröm, élet. Ez a felsorolás — azt hiszem — minden nyelven szép, de kétszeresen szép olvasul-

Mille lire al mese, — azután — una casettina, una mogliettina — egy kis feleség —, no meg a gyerek is — piccole bambine — és mindegyik többször is kijelenti, hogy csak ennyi, semmi több. Sem fő-nyeremény, sem magas állás, sem hírnév. Csak ezer lira egy hónapra és ami ezzel jár.

Ne tessék arra gondolni, hogy az ezer lira valamilyen mesebeli nagy összeg. Legelőször is ne tessék a fekete börze árfolyamai szerint mérni, mert akkor tizenkétezer lei lesz belőle. Én rende-sen kenyérváltásban gondolkodom. Az ezer lira pe-dig hatszáz kiló kenyér ára. Tehát sem a nótá, sem a fiatalember nem vádolható nagyravágyással. Csak annyit kér és vár, amennyi épen lehetővé tenné a családalapítást. Előre belekalkulált igényekről szó sincs. Legalább is az ezer lirába nem fér bele.

Én még hozzátehetem azt, amit itt saját szem-mel láthattam. Azt, hogy hogyan válogatják ki fiatal párok a raktárban azt a néhány bútaradar-bot, amelyre épen szükség van, hogy hogyan tud-

ják a sokszor haszontalan igényességet hozzádomi-tani a kegyetlen, kérlelhetetlen, parancsoló, de mégis szép élethez. Még azt is hozzátehetem, hogy a családi tűzhely nem írja ki az életet szebbé, me-legebbé, barátságosabbá tevő igényeket. Inkább arra ösztönöz, hogy valaki megvalósítsa azokat. Az a fiatalember tehát, aki családalapítás előtt egy-előre megelégedett ezer lírával, majd fog arról is gondoskodni — a leghathatósabbban ösztönzi erre kis családja —, hogy újabb félezerrel gyarapodjon a családi jövedelem.

Természetes, hogy egy nótába nem lehet bele-szorítani a kérdés minden oldalát. Nem lehet bele-szorítani a gazdasági viszonyok mostohaságát, a munkanélküliséget, a minimális béreket, fizetése-ket, a kiállításokat, a kilátástalan jövőt. De ki le-het olvasni belőle ezt is, mert benne van.

Az a fiatalember, aki a sláger előadta, na-gyon szívből énekelte. Annak bizony nem igen volt havi ezer lira fizetése, annál kevésbé kicsi háza, kis felesége és meleg családi fészke. Csak vágyik utána. Talán könnyes szemmel énekelte. Talán szíve is felolvadt az egyébként primitív melódiákba erőszakolt örök emberi vágyódás tüzes kohójában és ez tette olyan bársonyosan puhává, esdeklővé a hangját. Én megtaláltam ebben a slágerben a ma fiatalok egyik legnagyobb tragédiáját. Azóta szí-vesen meghallgatom a slágereket, mert sokszor nem hazudik a muzsikaszó, sőt nagy igazságokra figyel-meztet...

Az első román képviselő

„Sokoldalú közéleti tevékenység mellett, a háztartásomat sem hanyagoltam el” — mondotta a román parlament első és ma még egyetlen hölgytagja

Bucuresti, június hó. A június elsejei kamarai választások egy nő-t is bejuttattak a parlamentbe a mezőgazdaság har-minc érdekképviseleje között. Ő az első és ma még egyetlen hölgytagja a román parlamentnek. Öntu-datos, képzett és nagy közéleti multjához képest még fiatal uriaszony: Maria Pop, a romániai femi-nista mozgalom egyik ismert vezetőgyenisége. Craiovában választották meg, s mihelyt az eredmény köztudomású lett, felutazott Bucuresti-be, ahol valósággal megröghanták Bulevardul Dacia uti lakását ismerősei és elvártnői, hogy szerencsekívánataikat fejazzék ki annak, aki a nők politikai mozgalmanak első nagy diadalát aratta. Természetesen az újságírók is siettek meginter-juvolni őt. Az arisztokratikus megjelenésű hölgy-képviselő egy régi parlamentár fölényességével és jártasságával nyilatkozott.

Mintagazdaságom példamutató

— Mik az első benyomásai asszonyom, a si-ker után? — kérdezte az újságíró. — Craiovából jöve —, felelte Maria Pop asszony — egész uton újraéltem gondolatban azokat a harcokat és erőfeszítéseket, amelyek végre a most elért eredményhez vezettek. Még 1918-ban Jasiban egyesületet alakítottunk Ella Negruzzi asszonnyal és más elvártnőinkkel a román nők polgári és politikai felszabadítására. Nehéz és hosszadalmas küzdelem állomásain mentünk át. Nemcsak az akkori zavaros idők gátoltak minket munkánkban, hanem különösen az az előítélet, amely még tanult emberekben is mélyen gyökere-zik és amely szerint az asszony egyetlen hivatása megmaradni a fakanál mellett. Mi szembehelyez-keztünk ezzel a felfogással és lassan sikerült szere-pet vívni ki magunknak a közélet háztartásaiban is, ahol, mondanom se kell talán, hasznos szervező erőknél bizonyultunk.

— Én, — folytatta Maria Pop, — kétszer voltam Craiova város első polgármesterhelyettese és... szerénységem tiltja, hogy ebben a minőség-ben végzett munkám eredményeiről beszéljek. De annyit közölhetek, hogy a craiovai polgármesteri hivatalban kifejtett tevékenységem mellett más irányú közéleti munkásságot is folytattam. Elnök-nője vagyok a craiovai tudószanatórium egyesüle-tének és építettem a mi vidékünkön egy szanató-riumot. Előadója voltam a vörös kereszt egylet-nek és mint a feminista világszervezet romániai tagozatának elnöke résztvettem a budapesti, hágai, dresdai és bucaresti feminista kongresszusokon. Emellett a sokoldalú közéleti tevékenység mellett azonban nem hanyagoltam el saját háztartásomat sem. Földbirtokosnő vagyok, s nagy eréllyel besü-

letesen gazdálkodok. Mintagazdaságom példamu-tató. S ha megválasztottak földműves-képviselőnek, az jórészt annak a megbecsülésnek köszönhető, amelyet ebben a minőségben vívtam ki magam-nak. Doljmege földművesei és az ottani mezőgaz-dasági szervek egyaránt jó gazdának ismernek en-gem.

Milyen tervek foglalkoztatják az első román képviselőt?

— S milyen tervek foglalkoztatják, asszo-nyom? — kérdezte tovább az újságíró. — Gyakorlati megvalósítások érdekelnek, — felelte a képviselő. — Közegészségügy, közléle-mezés, lakásviszonyok, a parasztság életszínvonalá-nak emelése... Küzdeni fogok a mezőgazdasági elméletileg helyesnek felismert és másutt már be-avált módszereinek alkalmazásáért, amitől népünk boldogulása függ.

Igy beszél a román parlament első hölgytagja. A siker láthatólag boldogítja és tervekkel, munka-akarattal, a nő közéleti hivatásának megerősödött hitével van tele...

LÓTH TIHAMÉR: ÖSSZEGYÜJTÖTT MŰVEI 22 KÖTETBEN

Dús aranyozásu, enészvásznonkötésben ára 4400 L.

A nemrég elhunyt kiváló szónok és ragyogótollu író 25 esztendő munkásságának minden irodalmi értéke együtt van e sorozatban.

A hatalmas mű megrendelhető havi részletfizetésre is. Késszép fizetés esetén nagy százalék kedvezmény.

Szent István Társulat kiadása. Beszerezhető kiadóhivatalunk után

Nagyszabású ünnepség Rév határában, ahol kilenc évvel ezelőtt először ért földet a hazatérő király repülőgépe

Elindult a révi kerékpárkaraván, amely egy kéve búzát és vizet visz az uralkodónak

(Kiküldött munkatársunktól.) Nagyszabású ünnepségek zajlottak le kedden reggel fél 7 órakor a Rév és Magyarakucs községek között elterülő úgynexezett Bénei-dűlön. Kilenc évvel ezelőtt ezen a helyen szállott le repülőgéppel az országba hazatérő uralkodó: II. Károly király. A mezőségen emlékoszlopot állítottak fel ezzel e felirással:

„Itt szállt le 1930 június 6-án Őfelsége II. Károly király repülőgépe“.

A nemzetiszínű emlékoszlop tetején miniatűr alumínium repülőgép más van. Körben tribünöket állítottak fel.

Kivonult az ünnepségre Rév községből az országőrök csapata, az iskolás gyermekek és a lakosság nagyrésze. Már 6 órakor megérkeznek a környékbeli vezetőtisztviselők. Deac Aurel élesdi főszolgabíró, dr. Ille Viktor révi körorvos és felesége, Balog Alexandru révi jegyző, valamint a környékbeli jegyzői és bírói kar. Eljött Élesdről Drimba Alexandru görögkeleti esperes néhány paptársának kíséretében, míg a katonaságot Bălănescu brigádtábornok és Ignat Virgil alezredes képviselik. Fél hét előtt néhány perccel érkezik meg Nagyváradról Georgescu ezredes-megyeifőnök és Tárnoveanu Leonida a kabinetiroda főnöke a megye, Chirila Augustin polgármester pedig a város képviseletében. Ugyancsak gépkocsin érkezik Hodor Victor a Szamos-tartomány vezértitkára Isaiu Ion sajtófőnök kíséretében.

Az emlékoszloppal szemben felsorakoznak a kerékpárverseny résztvevői: hatvanegyen, míg a kerékpáros szövetség kísérő tagjai az ünneplő tömegben vegyülnek el.

Ezen a napon indul el ugyanis Révről az a staféta, amelyik minden évben vizet és búzát visz az uralkodónak a június 8-i ünnepségre.

A mezőségen lefolyt ünnepség istentisztelettel kezdődött, amelyet Drimba Alexandru görögkeleti esperes tartott. Az istentisztelet után Cornel Marinescu a Kerékpáros Szövetség nevében üdvözölte a megjelent előkelőségeket. Közönyt mondott Georgescu ezredes-megyeifőnöknek, Chirila Augustin polgármesternek és a révi rendezőbizottságnak a szívélyes vendéglátásért. Megemlékezett a nap jelentőségéről és a „restaurációs kupa“ sportértékéről.

Utána Hodor Victor vezértitkár tartott nagyszabású beszédet:

Hodor Victor szamos-tartományi vezértitkár beszéde

Beszéde elején azt hangoztatta, hogy a román nép nehéz időkben mindig az ég felé fordította tekintetét és onnan várt segédelmet. Így volt ez 1930-ban is, mikor Románia történelmi útjának ismét sorsdöntő választójához érkezett. Minden nagy áldozattal szerzett értéket veszély fenyegette. A belpolitikai küzdelmek már-már testvérharcra vezettek. A politikai szenvedély megmérgezte a lelkeket és megtámadta a legfontosabb intézményeket. A fogadkozásokat követő csalódások, a be nem váltott ígéretek valószággal aláaknázták a nép alkotó erejébe, jövőjébe vetett bizalmat. A nemzetet anyagi és erkölcsi katasztrófa fenyegette. De a nép akkor is, mint más nehéz időkben, rendíthetetlenül hitt a Magasságbeli segédelmében. És ime, a tiszta szívek reménye térszédésbe ment. Ercezárnnyakon szállott hozzánk az, akit az egész ország forró vágyakozással várt. Vadul Crişului községnek jutatta a sora azt a megtisztelő szerepet, hogy az új idők eljövetele: hirdető nagy király első pihenőhelye legyen az országban. Mert 1930. június 6-án itt szállt le II. Károly király, hogy vállalja történelmi küldetését.

— Azóta — folytatta Hodor szamos-tartományi vezértitkár — Románia a hősi erőfeszítések és áldásos megvalósítások korszakát éli. A király szüntelen irányítása mellett megtalálta

lelki újjászületésének s anyagi és szellemi megerősödésének forrásait. Új intézmények keletkeznek: Az országőrség, amely az ifjúság neveléséről és előkészítéséről gondoskodik, a katonai előképzés, ami a jelen nehéz idők követelményeinek felel meg; a társadalmi szolgálat, ami szervesen kiegészíti a két előbbi intézményt és hivatva van a népi erők céltudatos megnövelésére. A munkának és az alkotásnak ebben a légkörében újjászerveződik a közigazgatás és a tisztességes államháztartás biztosítása lesz; az igazságszolgáltatás új lendülettel teljesíti magasztos küldetését; az iskola megtalálja igazi hivatását az ifjúságnak az életre való komoly előkészítésében; a hadsereg, a nagy király fő gondja, kormányzat, munkával és általános áldozathozzással a nemzeti erő és méltóság egyszerű megtestesítője lesz. E megvalósítások eredményeként az ország tekintélye napról-napra nő és királyunkat a jelenkor nagy alakjai közt emlegetik. Ime, ez a mai napnak, június 6-ának korszakos jelentősége. Ezért ünnepeljük meg minden évben ezen a helyen Károly király hazaérkezésének emlékét.

Hodor Victor beszéde után az 1-es vadászszázalaj zenekara eljátszotta a királyi himnuszt és a vezértitkár átadta Cornel Marinescunak azt a két égetett agyagkancsot, amiben vizet visznek.

A kerékpárverseny résztvevői megindultak az országút felé, az előkelőségek gépkocsin követték őket. Az országúton azután pontosan 7 órakor Hodor Victor megadta a jelt az indulásra és a 61

Harmadizben rendezik meg a versenyt. — A Kupa alapításának története

Jenceck kartársunk a vezetőségi tagok csoportjához vezetett bennünket. Itt vannak Cornel Marinescu, a Kerékpáros Szövetség sportbizottságának elnöke, a sportkaraván vezetője, valamint Aurel Lascu, Cristea Nicolau, M. Drugeanu, M. Chircu és Misu Antonescu verseny és célbírók. Cornel Marinescuvall beszélgetünk el néhány percig Ismerteti a kupa alapításának történetét. Most harmadizben rendezik meg ezt a versenyt és minden évben teljes sportsiker kíséretét működésüket. Az első versenyt 1937-ben Tapu nyerte meg, míg tavaly Tudose kiválása után Hrenciu végzett az első helyen. A verseny maga három szakaszból áll. Június 6-án futják le a Rév—Gyulafehérvár közötti szakaszt, június 7-én Gyulafehérvártól Braszóba érkeznek, míg június 8-án teszik meg a Braszó—Bucuresti közötti útvonalat. Az első helyet szakaszonként is értékes díjakkal jutalmazzák. Az

versenyző nagy iramban indult meg az első megálló, Gyulafehérvár felé.

Az ünnepségek befejeztével dr. Ille Victor körorvos reggelin látta vendégül a megjelenteket.

A kerékpárverseny résztvevői között

Hétfőn délután felkerestük a révi barlang szomszédságában levő szállodát, ahol a „restaurációs kupa“ résztvevőit és a kísérőket szállásolták el.

Az uton mindenütt kerékpárokkal találkozhatunk. Legtöbbjük kerékpárját próbálgatja, mások kisebb javításokat hajtottak végre. A szálloda terraszán dr. Ille Victor körorvos a sebesülteket gyógyította. Csoportokba verődve állnak a résztvevők, külön egy csoportban a vezetőség.

Jenceck kartársunk az Universul sporttudóstója kalauzol bennünket, aki maga is résztvesz a versenyen és sorra mutatja be a vezetőség tagjait és a nevesebb versenyzőket.

Első kérdésünk természetesen az, hogy ki a verseny favoritja. Sokan állnak körülöttünk és mégis egyöntetű a felelet: Tudose. Azonnal Tudose felé fordulunk, aki ma ténylegesen a legjobb formában levő román kerékpárosversenyző. Szerény fiú, nem hajlandó nyilatkozni a verseny esélyeiről, inkább sportmultjából beszél el részleteket. Megtudjuk, hogy most jött Jugoszláviából, ahol a negyedik helyen végzett. Hatalmas szép szál fiú, kisportolt alakkal, hatalmas izomzattal. Óriási energiája van és egy óráig is képes hegyen fölfelé a nyeregben felállva hajtani gépét. Különben ez a legnagyobb előnye a többi versenytársával szemben és ez teszi valószínűvé mostani győzelmét is. Tavaly bár a legjobb ideje volt, az utolsó útszakason abba kellett hagynia a versenyzést.

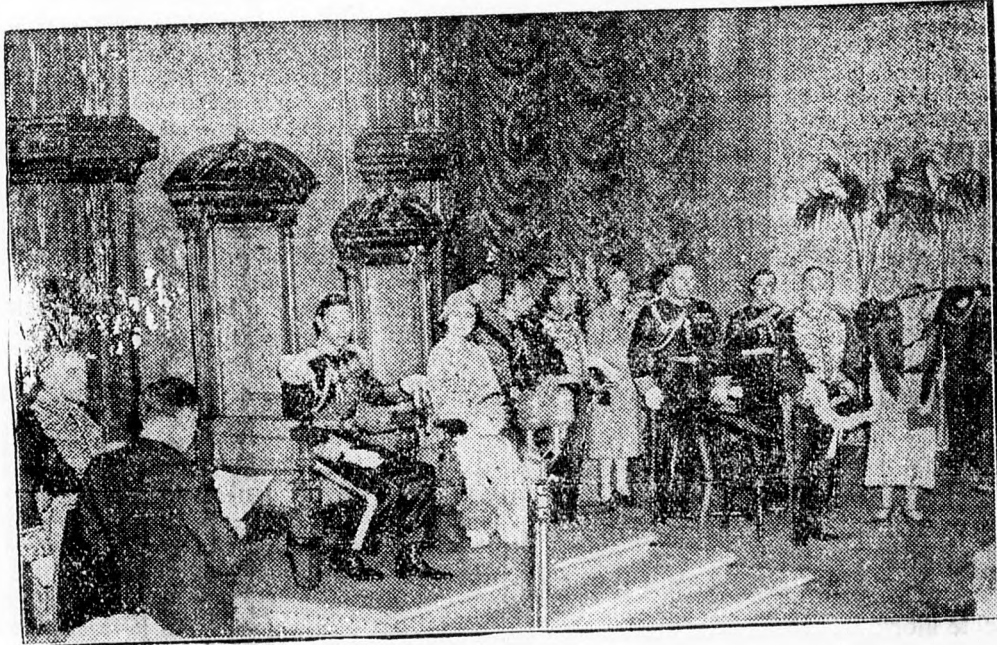
Másodrangú esélyesek Tapu és Hrenciu. Nicoloso Hapciuc és Cristea a versenyzők jóslatai szerint csak harmadsorban jöhetnek számításba.

Kitünően érzik magukat Réven. Ugy a kósztal, mint az elszállásolással meg vannak elégedve, különösen a környék természeti szépségeit dicsérik. Már két napja itt vannak és kisebb kirándulásokat is tettek. Elsősorban természetesen a révi Zichi cseppkőbarlangot látogatták meg. Sportszerűen élnek, igaz, hogy a vezetők nagyon is ügyelnek rájuk.

Összesített verseny győztese pedig az értékes vándordíjat nyeri el. Ezenkívül az összesített verseny győztese 10 ezer lei jutalomban részesül. A második díj 8 ezer, a harmadik 5 ezer, a negyedik 3 ezer lei, öttől tizedik díj ezer lei. A verseny össztávja 600 kilométer. Hatvankét kerékpáros vesz részt a versenyen, ebből ötven bucaresti, öt brailai, három ploesti, kettő focsani, Valóci Dezső aradi és Molnár Gyula kolozsvári.

Cornel Marinescu, a karaván vezetője a vacsorára is meghívott bennünket. A vezetőségi tagok megvitatták a verseny technikai lebonyolításának apróbb részleteit. Kedélyesen elbeszélgettek, de 10 órakor visszavonultak szobáikba, mivel kedden reggel fél ötkor kellett felkelniük és nekik is szükségük volt, akárcsak a versenyzőknek, a jó kondícióra.

Ballay Sándor

Az angol királyi pár az ottawai parlamentben.

Bűnügyi laboratórium a modern tudományos rendőri nyomozás szolgálatában

Egyetemet végzett angol betörők. A „képszakértők“,
akiknek kisujjukban van a művészettörténelem

London, június hó.

Körülbelül egy évvel ezelőtt az egész világot bejárta a hír, hogy az angol rendőrség a maga nemében páratlan intézményt hívott életre: az új *nottinghami* bűnügyi laboratóriumot, amely volta képpen azokat a modern, tudományos nyomozási rendszereket valósítja meg gyakorlati formában, amelyekkel először mint írói fantázia termékeivel találkoztunk. Az író *Sir Arthur Conan Doyle* volt s harminc évvel a *Sherlock Holmes*-regények megjelenése után, a *nottinghami laboratórium* tényleg meg tudja állapítani egy cipőtalpról, hogy annak tulajdonosa hol járt előző délelőtt...

Erre a nagyarányú és szédületes felkészítésre azért van szükség a mai Angliában, mert a háborúutáni években a bűnözési fajok közül különösen a betörés valóságos specializált „szakmává“ és „tudománnyá“ finomult, amelynek (mint minden szakmának) mesterei és koatárai vannak.

Megelevenedik a „nagy vad“ Sherlock Holmes regényeinek „zseniális“ figurája

A *Sherlock Holmes*-regényeknek elengedhetetlen alakja volt a „zseniális“ betörő, aki kifogástalan frakkban, autón indult el az angol kastélyok kifosztására. Ez a figura intelligens volt és modern tudományos eszközökkel dolgozott, éppúgy, mint a világhírű detektív. Ez a típus ma a harmincévelőtti regény lapjairól átlépett a valódi életbe. Kifogástalan öltözetben (ha nem is mindjárt frakkban) autón megy a tetthelyre és ott rossz értelemben valóságos „mestermunkát“ végez.

A figura új. A háborúelőtti betörő, a nagy átlagban az egész világon mindenütt „dilettáns“ volt. Tanulatlan, ostoba fickó, akit rendszerint a nyomor és a lustaság vitt bűnbe. Szinte minden egyes betörés alkalmával ugyanazt a primitív technikát követte s nagyon csodálkozott, amikor letartóztatása után a rendőrség egyszerűen felolvasta előtte egész bűnlajstromát.

Ez a „dilettánstípus“, bár néha még ma is felüti a fejét Angliában, a legkevésbé sem nyugtalanítja a rendőrséget. Rendszerint hamar hurokra kerül.

Annál nagyobb gondot okoz a *Scotland Yard*-nak azonban a „nagyvad“; a nagystílusú, intelligens betörő. Ezek rendszerint kitűnő megjelenésű, jófellépésű emberek, akik London *West End*-jében laknak; néhányan egyetemi végzettséggel is rendelkeznek, sőt (ami Angliában társadalmi szempontból többet jelent, mint az egyetem) olyan is akad soraikban, aki az előkelő nyilvános kollégium növendéke volt. Az elmúlt esztendő a vakmerő nagyarányú rablások történetében páratlanul áll a *Scotland Yard* statisztikáiban. 1938-ban többek között, négy olyan betörést követtek el, amelyek során fantasztikus értékű képek tűntek el, ismert angol gyűjtők kastélyaiból és párját ritkítja az a vakmerő fogás is, amelynek révén egy ismert ékszerész cég alkalmazottját valósággal elrabolták, kivették a zsebéből a kulcsait s kirabolták az üzletet. A tetteseket egyetlen esetben sem sikerült kézrekeríteni.

Betörők, akik művészettörténeli előadók is lehetnének

Ami a régi angol és külföldi mesterek kincseterő képeinek ellopását illeti, az angol rendőrség azon a véleményen van, hogy itt nem csupán „jól-szervezett“ betörőbandával állanak szemben, ha-

nem, hogy a banda esetleg egy „megbízó utasítása alapján működik, aki a különböző katalógusok és folyóiratok adatai révén kitűnően tudja, hogy melyek azok az angol házak és kastélyok, ahol értékes képek találhatóak s egy esetleges „helyszíni szemle“ alkalmával azt is megállapítják, hogy a kép hol van elhelyezve. Az ilyesmit erősen megkönnyíti az az érdekes új angol szokás, hogy a nagyobb kastélyok tulajdonosai, az év néhány napján, kisösszegű belépődíjért megnyitják kastélyaik és parkjaikat a nagyközönség számára s a befolyt összeget jótékony célra fordítják.

A „megbízó“ tehát a legpontosabban és legkimerítőbb utasítást adja a betörőnek arról, hogy hol található az ellopandó tárgy. Igen gyak-

Rembrandt-szakértő, aki húsz ember jelenlétében lopta el a világhírű festményeket

Hogy nem merő véletlen volt, hogy a *Shillinglee*-kastély betörője éppen legértékesebb képétől fosztotta meg *Winterton* lordot, bizonyítja az a másik három betörés, amelynek során aztán még nagyobb „szakértelmet“ kellett a tolvajnak tanúsítani. Ez a múlt év áprilisában történt a London közelében fekvő *Chilham*-kastélyban, amely *Sir Edmund Davis*, az ismert angol műbarát tulajdonosa.

A legkülönösebb az volt a dologban, hogy a kastélyban a betörés alatt nem kevesebb, mint húsz ember tartózkodott: hat vendég, a házaik és tizenkét cseléd s a hatalmas épület folyosóin négy kutya aludt.

Másnap reggel a kastély képtárának faláról 5 üres képkeret meredt a szobalányokra, akik takarítani mentek. A képtár harminc szebbnél-szebb remeke közül hiányzott a híres *Rembrandt*, a reprodukciók révén világszerte ismert két *Gainsborough* és két másik kép, amelyet a dúsgazdag *Davis* pár évvel ezelőtt hosszas harcok után szerzett meg egy aukción.

A kihívott rendőri bizottság már csak azt állapíthatta meg, hogy a képeket nagy szakértelemmel szedték ki a keretéből, sőt a betörők. Úgy látszik, annyi idővel rendelkeztek, hogy az egyik képről a védő üveglapot is leszedték s azt gondosan a fal mellé állították.

Egy harmadik képrablás alkalmával a nyomozás helyén kis tereprajzot találtak a detektívek, amely körültekintő pontossággal tüntette fel a bűntörök helyzetét és nyílal jelölte meg azt a helyet, ahol az eltűnt kép állott. Sőt, a rajz másik oldalán ott volt a kép tárgyának pontos leírása is.

*

Ilyen nagyértékű és ilyen gyakran világhírű képeket meglehetősen nehéz értékesíteni. Az európai műkincsi piac még mindig nem tért magához s Londonban határozott lanyhulás állapítható meg; még a legitim műkereskedelemben is. Ilyen körülmények között tehát eléggé problematikusnak látszik, hogy egyáltalán érdemes volt-e a képeket ellopni. A *Scotland Yard* felfogása szerint azonban a képtolvajok megbízói esetleg hosszú évekre elrejtik a lopott képeket s amikor már szinte minden műbarát és műkereskedő megfélemedezett az esetről, Amerikában próbálják azokat értékesíteni.

Bár hihetetlennek tetszik, párszor előfordult olyan eset is, hogy a betörésre való megbízást egy félbolond rajongó adta, aki az ellopott képet laká-

A páncélszekrényfúrás technikája

Ami a páncélszekrényfúrás technikáját illeti, az elmúlt évek során több esetben fedezett fel a rendőrség olyan betöréseket Londonban, ahol a vastag acélfalat autogénhegesztő készülékkel fúrták meg, amely eljáráshez tudvalevőleg a technikai felkészültségen kívül még elég súlyos és nagyterfogatú gáztartályokat is kell a helyszínre vinni. Óriási merészségről és lélekjelenlétről nyújt tanúbizonyságot a betöréseknek az a szintén új angol technikája, amelynek során a betörő a kassa-

ran még kis helyszínrajzot, térképet is mellékelnek.

Erre a körültekintő és mindenről gondoskodó rablási „technikára“ rendkívül jellemző az a lopás, amelyet néhány hónappal ezelőtt követtek el *Winterton* lord, az ismert angol kabinetminiszter házában.

E sorok írója a vakmerő betörés előtt néhány hónappal, *Winterton* lord meghívására, a *Shillinglee*-kastélyban vikendezett. Miközben a házigazda elmagyarázta a gyönyörű *Adam*-stílusú szalomban levő képek történetét, sajnálkozva jegyezte meg, hogy legértékesebb képe, amelyet *Sir Joshua Reynolds*, a nagy angol mester festett dédapjáról, meglehetősen el van rejtve. A szoba architektúrája miatt ezt a gyönyörű képet kénytelenek voltak egy másik kép fölé akasztani, tehát a kép nagyon magasra került s erősen „verte“ az a különös körülmény is, hogy az alatta és mellette függő portrék kivétel nélkül az angol főrendek sötétvörös dísztalárjába öltözött férfiakat ábrázolnak. Éppúgy, mint az értékes *Reynolds*.

Ez a két kis részletinformáció rendkívül lényeges körülmény, ha meggondoljuk, hogy amikor a lopást elkövezték, a szalon falán függő öt pirosalános portré közül csak egy érdekelte a tolvajt: az, amely magasra, tehát csak létrán elérhető helyen függött, s amely nagyobb volt, mint a többiek. Mondani sem kell, hogy a tolvaj a *Reynolds*-képet vitte el s a többieket figyelemre se méltatta.

sán rejtette és zárt ajtók és gondosan lefüggő nyírózó ablakok mögött gyönyörködött annak szépségeiben.

A képtolvajok azonban legtöbb esetben arra várnak, hogy a károsult, illetve az erősen érdekelt biztosítótársaságok váltságdíjat ígérnek a kép visszaszerzésére. A tolvaj ilyenkor levelet ír a károsultaknak, amelyben közli, hogy a képet hajlandó visszaadni, ha a tulajdonos — mondjuk — ötszáz vagy ezer font váltságdíjat fizet s beleegyezését egy megjelölt újság apróhirdetési között a tolvaj tudomására hozza. Ellenkező esetben a képet megsemmisítik. Pár műbarát annyira megrémül a veszélytől, mely kedvenc képét fenyegeti, hogy a rendőrség előtt eltitkolja a zsarolást.

A londoni ékszerolvajok

Ami a londoni ékszerolvajokat illeti, ezek körében utóbbi időben erősen lábrakapott az a nagystílusú fogás, hogy bútorozott házat bérelnek, mondjuk, a szezon tartamára London egyik arisztokratikus negyedében. Az angol arisztokrácia körében bevett szokás, hogy évi rendszeres külföldi tartózkodás alkalmával pár hónapra teljesen felszerelve kiadják házaikat, sőt még a cselédeiket is bennhagyják. A tolvaj ilyenkor előre megtudja a tulajdonos nevét s amikor a szerződést megkötik, csodálkozva kiált fel: „Ejnye, de érdekes, hogy a tulajdonost is *Smith*-nek (*Brown*-nak vagy *Jenkins*-nek) hívják. Engem is így hívnak!...”

Pár hónappal később, mikor a tulajdonos ismét visszatért Angliába és beköltözött a házába, nagy meglepetéssel olvassa a különböző ismert londoni ékszerészek számláin a saját jóhangzású nevét. Az történt ugyanis, hogy a szélhámos, a ház igazi tulajdonosának adta ki magát és különböző értékű tárgyakat rendelt vagy vásárolt s azután megszökött. A szélhámoságnak ezt a fajtáját nagyon megkönnyíti az elegáns London ékszerészeinek az a könnyelműsége, hogy egy-egy előkelő negyedbeli ház tulajdonosának korlátlan hitelt nyújtanak s a legtöbb esetben még annyi fáradságot sem vesznek maguknak, hogy megállapítsák az illető tényleges személyazonosságát.

Egy ilyen házbérlettel kapcsolatban viszont az esett meg, hogy a tolvaj, aki a ház tulajdonosának adta ki magát, áruba bocsátotta a ház nagyértékű bútorait és műtárgyait, sőt annyi hidegvérrel rendelkezett, hogy néhány értékes kínai vázát egy ismert londoni aukcióterembe küldött elárverezésre.

fúrás helyett a robbantást választotta és erre a célra nagyerejű anyagot, a gelignitet használta, amely még az ekrazitnál is veszélyesebb.

Amint ezekből az esetekből látható a modern angol betörő komoly ellenfelévé válik a *Sherlock Holmes* nyomozótechnikát megvalósító *Scotland Yard*-nak, s hogy éppen úgy „lépést tart a korral“, mint a modern nyomozási rendszerek.

H. Á.

A XV. század lángszavu szerzetese.

SAVONAROLA

ma is az igazság erejével ható, mély zengésű verseit fordította magyarra és gyűjtötte kötetbe

PAKOCs KÁROLY

Az irodalomtörténeli érdekességű kötet ára mindössze 30 Lei

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 900, félfévre 450 negyedévre 225, egy hónapra 75 lei.
Magyarországon: Egész évre 50 P, félfévre 25 P, negyedévre 15 P. Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

Kolozsvári szerkesztő: dr. Sulyok István.

Kéziratokat nem örvényünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucuresti időjáráskutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Mérsékelt északi, északkeleti szél, tulnyomóan derült idő. A hőmérséklet kissé emelkedik.

ÓFELSÉGE SZENÁTORRÁ NEVEZTE KI PACHA ÁGOSTON MEGYÉSPÜSPÖKÖT. Temesvár. Saját tud. Ófelsége, II. Károly király dr. Pacha Ágoston megyéspüspököt szenátorrá nevezte ki. Keddre virradó éjszaka Calinescu miniszterelnöktől távirat érkezett a püspöki palotába. A miniszterelnök értesíti a megyéspüspököt, hogy magas királyi rendelettel szenátorrá nevezte ki és kéri, hogy június 7-én vegyen részt a parlament megnyitásán. Calinescu miniszterelnök ugyancsak táviratban kérte fel Péter János bánsági magyar képviselőt, hogy vegyen részt a parlament megnyitásán. Pacha Ágoston dr. megyéspüspök és Péter János a Simplon-expresszel már el is utazott a fővárosba.

Dr. Tataru Coriolan király helytartó Szatmár megyében. Saját tud. Hivatalos körútja során dr. Tataru Coriolan királyi helytartó, Szamos tartomány vezetője, Szatmár megyébe is ellátogatott. A királyi helytartó ugyanis személyesen akar meggyőződni az egyes vidékek lakosainak gazdasági helyzetéről. Mármáron inséges lakosságának például nagyobb mennyiségű természetbeni segílyt osztott ki, amit a megye nevében Szatmáron Crisan mármarosai ezredes-prefektus köszönt meg. A királyi helytartó megtekintette a határmenti telepítéseket, majd Szinerváraljára utazott. Hétfőn délelőtt visszatért Szatmárra, ebéd után pedig Bihar megye felé folytatta útját.

SZÉKESEGYHÁZI URNAPI KÖRME-NET. Az Oltáriszentség ünnepén a nagyvárad püspöki székesegyházban ünnepi istentisztelet lesz s utána székesegyházi körmenet a szokásos külsőségek között. Az ünnepség a nemzeti ünnepel kapcsolatos Te Deummal kezdődik a székesegyházban, amit Fiedler István szatmár-nagyvárad megyéspüspök mond. Utána szentmise, ezt követi a körmenet. A felvonuló csoportok sorrendjét lapunk következő számában közöljük.

Csütörtökön zárva tartanak a fodrászüzletek. A nagyvárad fodrász céh vezetősége közli a borbély és fodrászüzletek tulajdonosaival, hogy csütörtökön Urnapja és egyben nemzeti ünnep is lesz, ezért az üzleteket egész nap zárva kell tartani. Szerdán este valamennyi borbély és fodrász-üzlet 10 óráig tarthat nyitva.

ZOG ÉS CSALÁDA VERSAILLESBEN NYARAL. Párizsból jelentik: Zog, volt albán király családja állítólag szombaton Versaillesbe érkezik. Az „Excelsior”, mint egyetlen francia lap közöl erre vonatkozólag értesüléseket. A lap úgy tudja, hogy a volt albán királyi családjával együtt a versaillesi De la Maye-kastélyba költözik. A lap szerint a volt albán király és családja több hónapra tartózkodási engedélyt kapott.

A nagyvárad előképzés parancsnokság értesíti azokat a katonai előképzés ifjakat, akik tagjai a június 8-iki stafétának, hogy június 8-án, reggel 4 órakor kötelesek jelentkezni az alföldi-ügyelőségen ahonnan gépkocsival beosztási helyükre szállítják őket. A staféta tagjai egyeb-ként a következők: Niestor Varnava, Baciu, Vucan, Kocsis, Pop Alexandru, Condrovici, Bodnar, Zai Adalbert, Olariu Alex., Tóth Alex., Mitra Gh., Chi's Gavril, Codila Teodor, Miclea Ernest, Banu Radu, Fodor, Pintea, Covaciu Alex., Pintea Ioan, Szentmiklósi St., Turóczy St., Beiterman I., Pop Gh., Kis Ladislau, Kopany Adalbert, Kopany Ioan, Nagy Zoltán, Sarkadi Andrei, Kékési Sefan, Steiner Alex., Nagy Adalbert, Pociweiler Mihai, Oláh Petru, Friedman Maxim, Varga Iosif, Cordis Iosif, Gitea Iosif, Subinspector P. P. M. Maior Stroeacu Spiridon.

KÉK KÖNYV A ZSIDÓK GUYANAI LETE-LEPÍTÉSÉRŐL. Londonból jelentik: Az angol kormány Kék Könyvet adott ki a Brit-Guyanában tervbe vett zsidó telepítések lehetőségeiről. Beható helyszíni vizsgálat a Kék Könyvben a bizottság a legnagyobb óvatosságra int a telepítési kísérletekkel szemben. Mindenekelőtt ki kell próbálni, hogy az európai telepesek mennyire tudják elviselni a trópusi éghajlatot. A Kék Könyv végül azt a javaslatot tartalmazza, hogy kísérletképpen egyelőre kétszáz teljesen munkaképes férfi telepjen le a gyarmaton családjával. A jelentés leszögezi, hogy egyelőre Brit-Guyanában tömeges telepítéseket végrehajtani nem lehet.

A nagyvárad vas- és fémpárosok lakatos céhcsoportja folyó hó 7-én, szerdán este fél 7 órakor gyűlést tart a Szövetség Str. Alexandr' 13 szám alatti helyiségében. Tárgy: Iparengedélyek megszerzése. Kérjük tagjainkat, hogy a mesterkönyvüket és az összes iktató számokat hozzák magukkal.

LÁNGRA LOBBANT AZ AUTÓBUSZBAN A BENZINGÁZ. Temesvár. Saját tudósítónktól. Különös baleset színhelye volt a temesvári hetipiacér. Schuld Ferdinánd német-szentmihályi társaságé gépkocsit tulajdonos tizenhat utasával Nagyszentmiklóra akart indulni. Az utasok javarészt a Juventus hessenyei-telepi labdarugóiból álltak, akik Nagyszentmiklóson szerettek volna mérkőzést folytatni. Schuld még benzint vásárolt, de az autóbushozban is állt már egy benzinnel telt tartály. Valaki ekkor a gépkocsi belsejében cigarettára gyújtott, mire a kocsi megtöltött benzingáz lángra lobbant. Lángok cikáztak végig a kocsi belsejében, az egyik függöny is tüzet fogott és már az a veszély fenyegetett, hogy a tartály felrobban. Schuld Nándor a benzinkuthoz ugrott, onnan homokot hozott és azzal fedte be a tartályt. Közben az autóbush utasai között leírhatatlan pánik keletkezett. Némelyek a lángon keresztül menekültek, mások az ablaküvegeket zúzták szét és így ugrottak le a kocsiról. Nagyobb baj azonban nem történt. A lángok csakhamar kialudtak és súlyos sérüléseket senkimen szenvedett. A mentők tíz személyt kötözték be, akik részint égési sebeket, részint az ablakzilánkoktól, vagy a leugrásnál szenvedtek zúzódásokat. A kirándulás azonban ezután elmaradt.

A szabadtüdés első áldozata. Nagybánya. Saját tudósítónktól. A szabadtüdés első áldozatát ebben az évben, talán az egész Erdélyben Nagybánya adta. Vasárnap délután a Fernezy közleg határában elterülő és vadregényességéről híres Bodi tavat mintegy kétezár kiránduló kereszte fel. A tó mintegy négy kilométerre van Nagybányától, ahonnan vasárnap ebéd után a természetjárók tömegesen keresik fel, különösen tavasszal, amikor a folyókban a szabadtüdés még lehetetlen, a tó vize azonban hamar átmelegszik. Amint a kirándulók a parton és a vízben javában mulattak, a tó közepe felől segélykiáltások hallatszottak. Több jó úszó azonnal a csapkodó alak felé igyekezett, mire azonban oda értek volna, az ismeretlen embert elnyelte a víz. A parton talált ruhák után megállapították, hogy a vízbe fullt ember Bodó Péter 20 éves gyárimunkással azonos. Holttestét még nem vetette felszínre a víz.

Elűtött a vonat egy 81 éves diószegi asszonyt. Nagyvárad. Saját tud. Tegnap délután rendkívül súlyos vasúti baleset történt az egyik diószegi vasúti átjárónál. A baleset áldozata öz. Biró Istvánné 81 éves szőlőbirtokos. Öz. Biróné a szőlőből jött hazafelé és amikor keresztül akart menni, a vasúti sorompónál, egy arra jövő vonat elűtötte. Biró Istvánné a felein szenvedett igen veszélyes sérüléseket. A vasúti baleset áldozatát be szállították a biharmegyei kórházba, de még eddig nem tudták kihallgatni.

Amerikai bíró megvesztegetési monstrepöre

Háromezer olyan ügy iratait kell felülvizsgálni, amelyekben Mantong bíró ítélkezett

Newyorkból jelentik: Az egész amerikai sajtót Mantong bírónak az esete foglalkoztatja. Mantongot nemrég fogták pörbe azzal a váddal, hogy ítélőbírói minőségben a felektől sárpénzt fogadott el. Magánperек tárgyalásai előtt hatalmas összegeket fogadott el és megvesztegetési díjért annak a félnek javára ítélkezett, akitől a pénzt kapta. A fellebbviteli bíróság most tárgyalta a

A temesvári zsidóság is állást foglalt a Fehér Könyv ellen. Az ország zsidósága sorozatos gyűléseken foglalt állást az angol Fehér Könyv ellen. Legutóbb a temesvári zsidóság tartott gyűlést, amelyen a zsidó egyesületek tiltakoztak az angol Fehér Könyv ellen. A gyűlésről tiltakozó táviratot küldtek a bucuresti angol követségnek.

Csikszeredán csak két postai levélkézbesítő működik. Saját tudósítónktól. A város területén nagy nehézségekbe ütközik a postai küldemények és levelek kézbesítése. Eddig ugyanis öt kézbesítő és egy pénzfizető látta el a postai szolgáltatást a városban és a kézbesítés mintaszerű volt. A hat kézbesítő közül azonban most négyet katonai szolgálóra hívtak be és így csak két kézbesítő működik jelenleg a városban. Elképzelhető, hogy egy vármegyei székhelyű város hatóságainak, hivatalainak szóló küldemények és levelek kézbesítése nem történhetik meg kifogástalanul, bár a két kézbesítő erejét megfeszítve, igyekeznek égezni a nagy munkát. Jó lenne, az elbocsátott postakézbesítők közül néhányat pótlás és segédszolgálatra behívni és akkor a város közönségének nem volna panaszja a késedelmes postai kézbesítés miatt.

HATALMAS TÜZVÉSZ PUSZTÍTOTT SZANISZLÓ KÖZSÉGEBEN. Szatmár. Saját tud. Az elmúlt nap délutánján hatalmas tűzvész pusztított Szaniszló községben. Miculas Ioan gazdálkodó udvarára egy lapát pernyét dobtak ki. Ennek a hanyagságnak lett a szerencsétlenség a következménye. A szél ugyanis a csűrbe sodorta a pernyét, amely a szénát lángra lobbantotta. Rövidesen az egész gazdasági épület lángtengerré változott. A tűz a szomszédos épületekre is áttért, s alig félóra múlva négy ház állott lángokban. Gerzin János, Silvasán Demeter, Puskás György és természetesen a Miculas Ioan háza porig leégett. A tüzet csak nagy erőfeszítések után sikerült eloltani. Az épületeken kívül egy cséplőgép, gazdasági felszerelések és rengeteg takarmány veszett a lángokba.

FÖLDALATTI VÉRFAGYASZTÓ TELEPEK ÉS VÉRRAKTÁRAK LONDONBAN. Londonból jelentik: Az angol vörös kereszt és a véradományozók szövetsége megkezdte a vérkészlet gyűjtését háború esetére. Worcester Park, Slough, Luton és Maidstone mellett nagy földalatti gáz- és bombabiztos vérfagyasztó telepek és vérraktárak épültek, melyek mindegyikében egyelőre 250 liter vért tárolnak. A kerületeket roborogó vérlaboratóriumoknak berendeztek hatalmas gépkocsik járák be, ahol az önkéntes véradományozók vért megvizsgálják, osztályozzák, az adományozott vérmennyiséget hűtőkészükbe helyezik és a kórárt befejeztével a vérraktárba szolgáltatják be.

60 ezer leít lopott a születőtől és Nagyváradra szökött egy marosvásárhelyi leány. Nagyvárad. Saját tudósítónktól. Az itteni rendőrség tegnap Déváról távirati körözvényt kapott, amelyben az állott, hogy T. V. 17 éves marosvásárhelyi leány 60 ezer leít lopott születőtől és aztán megszökött. A távirati körözvény szerint a fiatal leány, aki szökése után néhány napot Déván töltött, onnan Nagyváradra utazott. Az állomási rendőrség a pontos személyleírás alapján tegnap reggel a vándor pályaudvaron felismerte a szökésben levő marosvásárhelyi lányt. T. V., akit a pályaudvari rendőrségről átkísértek a bünygyi osztályra, könnyek között jelentette ki, hogy alaptalanul vádolták meg, mert sem 60 ezer leít, sem kisebb összeget nem lopott, saját megspórolt pénzén utazott Dévára, majd onnan Nagyváradra és már haza akart menni, mert pénze fogytán volt. A rendőrség a megtévedt fiatal leány vallomását telefonon jelentette a marosvásárhelyi rendőrségnek, ahonnan a leány édesanyja már el is indult, hogy a kalandos kirándulásról visszatért leányát hazavigye.

Temetés. Astilean Rosalia szül. Doaina 46 éves korában meghalt. Temetése a Dr. N. Zigretuca 19. sz. lakásától a Rulikovszky-temetőbe volt. (Caritas.)

megtévedt bíró ügyét és megállapították, hogy Mantong hosszú évek alatt többszáz ezer dollár megvesztegetési díjat szedett fel. Az ügy nagy feladat elé állítja az amerikai bíróságot, körülbelül háromezer ügy iratait kell felülvizsgálni, azokat az ügyeket, amelyekben Mantong bíráskodása alatt ítélkeztek. A pörök között nagyon sok milliós bírsági pör van.

Uj átszelőzött arcpuder

Egy párisi kozmetikus vegyész
csodálatos felfedezése

Ez az arcpuder tiszter olyan finom és könnyű, mint amilyent valaha is elképzelni lehetett! Csak olyan puder, mely annyira könnyű, hogy a levegőben uszlik, lesz itt felhasználva. Ez egy párisi vegyész csodálatos eljárása, melyet most a Tokalon vásárolt meg.

Ez a magyarázata annak, hogy a Tokalon Puder, ez a híres párisi puder olyan simán és egyenletesen terjed el a bőrön, és azt egy majdnem láthatatlan szépség-réteggel vonja be. Az eredmény egy teljesen természetesnek kinéző szépség. Teljesen más, mint a régi divatu nehéz puder, mely mindig csak egy „kikészített” kinézetet kölcsönöz. A Tokalon Puderben még habcréme is van, ezért tapad a bőrön a puder 8 órán keresztül. Még a legmelegebb időben sem lesz szükség arra, hogy arcát „felfrissítse”, ha Tokalon Pudert használ. Egy átmulatott éjszaka után is üde marad az arca és nem fénylik.

Eredményes misszió Nagyszebenben. Nagyszebenből jelentik: P. Lukács Mészáros, a nevés ferencendi missziós atya nyolcnapos lelki gyakorlatot tartott a nagyszebeni ferences templomban, a szebeni katolikusok számára. A lelki gyakorlat szentbeszédeire minden alkalommal zsufolással megtöltötték a hívek a templomot. — Ugyancsak a lelki gyakorlat keretében tartották meg kedves külföldiek között az anyák napját is. Az anyánapi ünnepi beszédet P. Lukács Mészáros mondta.

MILYEN LESZ A SZLOVÁK ÁLLAM CI-MERE? Pozsonyból jelentik: A szlovák kormánykörök megállapították abban, hogy milyen lesz az önálló szlovák állam jelvénye és pecsétje. A kormány a napokban elfogadta a belügyminisztérium idevonatkozó javaslatát, amelyet legközelebb átadnak a szlovák nemzetgyűlésnek. A kormány javaslata szerint az állami zászló három párhuzamosan haladó, derékszögű, egyenlő nagyságú fehér, kék és piros színű sávból fog állni. A szlovák állam címere a következő lesz: pirosszínű, alul ékbe futó pajzs, rajta a három kékszínű hegy. A középső hegyen áll az ezüstsínű apostoli kettőskereszt. Az állampecsét az állam címere fog állni, körülötte pedig ez a felírás látható: A szlovák állam pecsétje. Ez a nagy állami pecsét 45 milliméter lesz. Az állami hivatalok, bíróságok, intézetek és vállalatok kisebb köralakú pecsétet fognak használni. A szlovák állam zászlaját és címereit indítványozó kormányjavaslat megállapítja azt is, hogy a szlovák nemzeti zászló színei az 1848-49-es Stúr és Hurbán-féle szlovák felkelés óta ismeretesek.

Az NSE (Nagyvárad Sport Egylet) ezúton értesíti tagjait és látogatóit, hogy rendszeres összejövetelt minden szerdán az Újságró Klub nyári helyiségében (Rimanóczy u.) tartja meg.

A Vulturii-Sasok Turista Egyesülete június hó 11-én reggel 5 órai indulással Rézbánya környékére rendez kirándulást. Két csoportban felkeresik a seghisteli cseppkőbarlangot és a Poratie-Biharkaput, valamint a Fekete Körös eredetét. Részvételi díj tagoknak 130, vendégeknek 150 lei. Jelentkezések az Egyesület helyiségében (Str. Lazar Aurel 14), Gyenge István órá-ékszerész üzlet (Str. Alexandri), és Mocsáry irógépkereskedés (Bul. Regele Ferdinand).

Nem ad ki a rendőrség hivatalos iratot azoknak, akik elmulasztották benyújtani ingatlankönyvüket

A belügyminisztérium közli: Azok ellen a vároesi ingatlantulajdonosok ellen, akik nem nyújtották be ingatlankönyvüket, hivatalból megindítják az eljárást. Az illetékes bíróságok által kiszabott büntetések mellett a fentemlített tulajdonosok illetve főbérlok nem számíthatnak a jövőben semmiféle rendőrségi szolgálatra. A belügyminiszterrendeletet adott az ország minden rendőrségének, hogy ne adjon ki ezeknek olyan iratot, amihez az ingatlankönyvben foglalt adatok ismerete szükséges. Így nem kapnak személyazonossági, tartózkodási, állampolgársági és erkölcsi bizonyítványt, nem kapnak utlevelet és nem állítanak ki számukra semmiféle olyan iratot, ami az ingatlanra vonatkozik. Az ingatlankönyv benyújtása kötelező a határidő eltelté után is.

A MAROKKÓI FŐHELYTARTÓ GIBRALTÁRBAN. Gibraltárból jelentik: Nagy jelentőséget tulajdonítanak Gibraltárban Nogues tábornok, a marokkói francia főhelytartó küszöbönálló gibraltári látogatásának. Nogues tábornok a jövő hét szerdáján érkezik Gibraltárba és résztvesz majd azokon az ünnepségeken, amelyeket VI. György király születésnapja alkalmából rendeznek. A tábornok egyébként viszonzza Sir Edmond Ironside tengernagy, Gibraltár parancsnokának februári marokkói látogatását. A francia főhelytartó látogatása alkalmából angol-francia katonai megbeszélésekre is sor kerül.

Magyar tanonciskola Temesváron. Saját tud. Miként már annak idején jelentettük, a Katolikus Népszövetség kezdeményezésére és Pacha Ágoston dr. magyarpüspök közbenjárására a munkügyi minisztérium magyar tannyelvű iparos és kereskedő tanonciskola létesítését engedélyezte Temesvárt. A fenntartó püspöki hatóság már ki is nevezte a tanonciskola iskolaszékét, melynek tagjai Kayser Lajos pápai prélat, nagyprépost, dr. Kakuk Jánosné, a Magyar Nőegylet elnöknője, Babesányi Ferenc kereskedő, Forgács Mátyas kereskedő, Lázár László építész, Lőrincz István vízvezetékész, Martzy Mihály kereskedő, Péter János szövőmester, országgyűlési képviselő, Somogyi Károly jegyváros, Szappanos Gyula címefestő, Szigeti Károly kereskedő és Vannás László dr. munkáspénztári orvos. Az iskola igazgatójává ugyancsak a püspöki hatóság Rajka Géza dr., a katolikus fiugimnázium igazgatóját nevezte ki. Az iskola a jövő tanév elején a piaristum épületében kezdi meg működését. A tanítás délutánoként lesz. Beiratkozhatik vallásra való tekintet nélkül minden magyar nemzetiségű iparos vagy kereskedő tanonc. A 7 elemi, 3 középiskolát és 2 ipari, vagy kereskedelmi gimnáziumot végzett tanoncokat egyenesen a második osztályba írják be. A tanoncok az állami tanonciskolánál szokásos díjakat fizetik. Előjegyzéseket már most elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál a délelőtti órákban az igazgatóság. (I. Piarista épület, földszint).

ÖZÖNLIK AZ ARANY AMERIKÁBA. Washingtonból jelentik: Az aranyözönlés az Egyesült Államokba változatlanul továbbtart. A kereskedelmi minisztérium most tette közzé jelentését az elmúlt hétről, amely szerint május 19-ike és 26-ika között több mint 86 millió dollár értékű arany érkezett az Egyesült Államokba. A legnagyobb arany mennyiség Angliából érkezett és pedig 53 millió dollár értékben. Hollandiából 14,8, Belgiumból 4,5 és Japánból szintén 4,5 millió dollár értékű arany érkezett az elmúlt héten az Egyesült Államokba.

Megjelent a „Kis Vasárnap”. Hétzappótló folyóirat indult utjára Aradon. Ez a folyóirat a serdülő ifjuság számára készül, de nyugodtan kézbe veheti a falvak népe is, mert a sok mulató és szórakoztató cikk mellett hasznos, tanító cikkeket is tartalmaz. A „Kis Vasárnap” most második számát adta ki, de máris olyan kiforrott tartalmilag és szerkesztésben, hogy a legjobb előhaladást várjuk tőle a jövőben. Elbeszélések, versek, tanító célzatu cikkeket, hasznos tudnivalók egész tárháza a „Kis Vasárnap”, melyet örömmel és nyugodt lelkiismerettel ajánlunk mindenki figyelmébe.

A nagyváradai mozgókép-színházak műsora:

CORSÓ: S. O. S. TANGER.
APOLLÓ: ELSŐ BALLEPÉS.
DORIAN: A SEJK.

A kutya

Vannak úti emlékek, melyek egy életen át elkísérik az embert. A szerencsés világjáróknak bá- ségesen akadhatnak ilyen emléktartalékaik, ha van szemük és szívük ahhoz, hogy meglássák és meg- érezzék a természet ezer színben játszó kaméleon- változásait s az élet dús patakzását, mely minden- napjaink szikkadt fővenyét újra és újra termővé teszi és a lélek földi színjátékainak örök nyomokat hagyó mozzanatait teremti meg. De lehetnek jeled- hetetlen úti emlékei azoknak is, akik egyhelyhez szégyettségükben nosztalgias guberotter vágyaikat szemlélődő és magányos utcai sétákban élék ki.

Utcai magányos ödöngéseim során mélyült em- lékemné az az út, melyet egy kutya nyomában tet- tem meg. Vagy negyed óráig követtem nyomon ezt a kutyát. Sötétbarna, jókora eb volt, meghatároz- hatatlan arc, talán valami bastard. Mögötte magas, szélesvállú, középkorú férfi haladt, baljában kis kezításkával. Jobbkeze hosszú pórázon tartotta a kutyát, mely mint valami igavonó állat megfeszít- tette a szíjat és lihegve, nehézkesen lépdelt. A gaz- dája merev testtartással bizonytalanul, óvatosan rakta mögötte a lábait s hátraszeggett fejfel botor- kált.

Vak ember volt. A kutyája vezette a járda emberáradatában. A hű és okos állat kötelessége és felelőssége teljes tudatában tört utat gazdája számára s az úgy rábizta magát, mint ahogy a ti- pegő nagy gyerek követi az anyja vezető kezét. A kutya, ha időnként forgalmi akadály torlódtott az útjába, erőlyesen vakkantott és sűrűen fordult hátra vak urát biztató ugatással és fájdalmasan hű- séges, meg lelkes, igen is, lelkes barna szemek- jelbeszéde mintha azt mondta volna: „Csak bátran gazdám, én résen vagyok és vigyázok rád...” És ilyenkor a vak ember lépései egyszerre határozat- tabbak, biztosabbak lettek.

Már közeledtek az egyik utcasarok felé, ahol élénk kocsiforgalom zajlott le, amikor vidám csa- holással, fürgé ismerkedési vággyal lohott a derek vakvezető eb felé egy másik kutya. Ezt nem gő- nyesztette humánus robot s a kutyák társas érint- kezésének ősi szokásokon alapuló szabályai szerint körülfutkosta fajtestvérét. A vakvezető kutya azonban most megmutatta, hogy gazdája szolgál- tában nem ismer semilyen pajzán tréját, utcai ba- rátkozást, melyre talán kutyaszíve egyébként ter- mézettől fogva könnyen hajlana, különösen egy olyan napon, amikor nyárba, virágzásba teljesedik ki az élet. Erőltetett és valószínűleg mimelt düh- hel acsarkodott és dühös riasztó ugatása túlharsopta még az autósirénák, kocsidübörgések, villamos- csilingelések zűrös larmáját is.

A fajtestvére erre megszeppent és még néhány elbátortalanodó közeledési kísérlet után eldaldogott. Az útkeresztződésnél a kutya megtorpant a járda szélén és kinyújtott nyakkal addig ugatott, amíg az őrszemes rendőr figyelmes nem lett rá és oda nem ment hozzájuk, hogy vagy gazdáját hason- fogva átsegítse a veszélyes forgalmi ponton.

A megható és érdekes látványtól vonzott kis kíváncsi tömeggel nyomon követtem tovább is a vak embert és vezetőjét, a kutyát. Az egyik Bel- városba torkoló csendes utcasaroknál a kutya meg- fordult és háttal fordulva éles csaholással jelezte, hogy most már túl vannak az út nehezen. A 37 ha- ladt a kutya, nyomában a vakemberrel mindaddig, míg át nem értek a tulsó járdára, aztán megint előrefordult és most már elcsendesedve kalauzolta gazdáját az egyik kapubejárat elé.

Már eltűntek a homályos lépcsőházban és én olyan melegséggel a szívem körül, mely ritkán há- lóz körül, még percekig álltam és néztem utánuk. (—)

Rádióaktív ásványvíz

CACIULATA

alkalmas vese-, májbetegsé-
gek, vizeleti szervek megbé-
tegedése ellen, guta és ér-
elmeszesedés ellen!

Megrendelhető:

CALIMANEȘTI-CACIULATA
fürdők kezelőségénél
Gara Jiblea, județul Vâlcea

KÖZGAZDASÁG

Megkezdődött az illeték-egyenértékadó kivetése

Az adókivetésnél nem fogadják el a törvényes leírásokat. A pénzügyminiszterium utasításai

Bucuresti. Saját tud. A bélyegtörvény 1939. április elsején életbeléptetett módosítása többek között úgy intézkedett, hogy azokat az ingatlanokat is illetékegyenérték-adó alá vonják, amelyek a kereskedelmi és iparvállalatok tulajdonát képezik és ezeknek a vállalatoknak üzleti céljait szolgálják. Ennek megfelelően 1939. április elsejétől kezdődő hatállyal az összes közjogi és magánjogi személyek — beleértve a kereskedelmi társaságokat is — illetékegyenérték-adót fizetnek ingatlanuk után.

Az „ingatlan” fogalmát azonban úgy kell értelmeznünk, ahogyan azt az okirálysági polgári törvény 463—470. szakaszai értelmezik. Eszerint a „természetüknél fogva ingatlanoknak” minősített beépített, vagy beépítetlen ingatlanokon kívül „rendeltetésüknél fogva ingatlanoknak” tekinti az okirálysági törvény az üzemi berendezéseket is. Minthogy ezt a meghatározást Erdélyben mindmáig nem ismertük, a most folyó adókiivetéseknél és az utánuk következő felbontások során kialakuló bírói joggyakorlatból fogjuk tulajdonképpen megismerni, hogy mi is az a „rendeltetésüknél fogva ingatlan” ingóság.

Az illeték-egyenérték-adó 2 ezrelék. Ezt az adókülsőt a pénzügyminiszterium utasításai szerint az adó alá vont ingatlanok és ingóságok forgalmi értéke után kell kivetni. A miniszteriumnak erre vonatkozó és a pénzügyigazgatóságokhoz intézett utasításai lényegében a következő intézkedéseket tartalmazzák:

Az adókiivetés alapjául szolgáló vagyontárgyak forgalmi értékét kell az adókiivetésnél megállapítani, még pedig olyképpen, ahogyan a hagyaték felértékelésénél kell eljárni. Abban az esetben, ha a vállalatok tulajdonát képező ingatlanok leltár szerinti értéke alacsonyabb a forgalmi értékénél, akkor a felbecslést az ingatlan kiterjedése, az épület nagysága, tartósága és rendeltetése, a szomszédos telkekkel való összehasonlítás alapján adják meg. Az ingatlanok mérlegszerinti értéke tehát nem irányadó a kivétő közegekre nézve, főleg nem irányadó akkor, ha az ingatlan eredeti beszerzési, vagy forgalmi értéke a leírások, amortizációk következtében csökkent a mérlegben.

Az ingóságok, berendezések felértékelésénél hasonló értelemben kell eljárni az adókiivető közegeknek. Az ilyen „rendeltetésüknél fogva ingatlan” ingóságok felértékelésénél az eredeti beszerzési értéket veszik alapul és ezt csak abban az arányban csökkentik, ahogyan a tárgyak a használat folyamán értékükből ténylegesen veszítettek. A pénzügyminiszteri utasítások értelmében tehát a mérlegszerinti leírások itt sem kötelezik az adókiivető közegeket. A kivetésnél figyelembe fogják venni azt az értéket is, amelyre a berendezéseket biztosították.

A miniszterium utasításai szerint bérlet esetén is az illetékegyenérték-adó megfizetését a tulajdonost terheli. A bérleti szerződésben azonban a felek kiköthetik, hogy az illetékegyenérték-adót a bérlő fizeti.

Igen lényeges része a pénzügyminiszterium utasításainak a következő intézkedése: ha az üzem idegen tulajdonban lévő területen van felépítve, vagy berendezve, tehát a vállalat tulajdonosa a telket, vagy épületet bérel, a gépi berendezés azonban a vállalat saját tulajdona, az illeték-egyenérték-adót ilyenkor is az ingatlan tulajdonos tartozik viselni, amennyiben az üzemberendezés úgy van az ingatlanon elhelyezve, hogy az az okirálysági polgári törvénykönyv 488—489. szakaszai szerint az ingatlan-

hoz tartozik. Ily esetekben még akkor is az ingatlan tulajdonost terheli az adó megfizetése, ha az ingatlan bérlő vállalattal kötött bérleti szerződés értelmében a szerződés lejártakor a bérlő összes ingóságait és berendezését magával viheti.

A miniszteri rendelet felsorolja azokat az eseteket is, amikor az ingatlanok után nem kell illeték-egyenérték-adót fizetni. Így mentesülnek az adó alól az állami, tartományi, megyei, községi ingatlanok, valamint egyes közérdeklő intézmények: II. Károly király alapítvány, az akadémia, stb. ingatlanai.

Mentesülnek továbbá ez alól az adó alól az államsegélyben részesülő egyházaknak azok az ingatlanai, amelyek paróchiális jellegűek, amennyiben ténylegesen az illető egyház papjai laknak bennük. Külön kihangsúlyozza azonban a pénzügyminiszterium rendelete, hogy egyéb egyházi ingatlanok, közöttük a püspökségek birtokai, a római katolikus státus (igy), a vallásalapok és ehhez hasonló ingatlanok után már le kell róni az illeték-egyenérték-adót.

Milyen román árucikkeket keres a külföld?

Bucurestiből jelentik: A Külkereskedelmet Szervező és Támogató Igazgatósághoz az egyes külföldi államokból a következő román árucikre érkeztek be érdeklődések:

Dánia: dió.
Kína: különböző mezőgazdasági termékek, textilanyagok, gépek, ezenkívül kínai cégek újdonságok képviseletét vállalják.
Svájc: butylalkohol, növényi olajok.
Franciaország: ágytoll, sonka.
Németország: lencse, viaszovászon autók feldésére.

Olaszország: ricinusolaj, tricotajehulladékok.
Hollandia: cukorrépraprak.
Svédország: napraforgómagpogácsa, repcepogácsa.

A fentiekkel kapcsolatos közelebbi információk a Direcțiunea Organizării și Incurajării Exportului-nál (Bucuresti, Calea Victoriei 100.) kaphatók.

MEGALAKULT AZ EGE NÉPMŰVÉSZETI HÁZIIPARI SZAKOSZTÁLYA. Az Erdélyi Gazdasági Egylet keretében hétfőn új szakosztály alakult, mely az erdélyi magyar háziipar ügyét akarja felkarolni. Az alakuló gyűlésen, melynek elnöke Szentimrei Jenő volt, megjelent Szász Pál dr., az EGE elnöke is. A megnyitás után hosszabb beszédben ismertette az új szakosztály célkitűzéseit. Az alakuló gyűlésen Kolozsvárról és Erdély különböző részeiből mintegy huszonöt kiküldött vett részt, akik nagy vonalokban feltárták azokat a nehézségeket, melyek az erdélyi magyar háziipart annyira meggátolják fejlődésben és emiatt a falvak magyar lakossága jelentős keresettől esik el. Az alakuló gyűlés vegeztével felállították az egyes bizottságok kereteit is, amelyekben művészeti, tudományos, termelési, technikai és kereskedelmi szakemberek vesznek részt. Külön-külön bizottság alakult a szövö- és fonóipar, a bőr és bőrdíszmű, a fafaragás, az agyagipar és nád, sás, gyékény, kosárfonás felkarolására. Elhatározta a gyűlés, hogy munkát kezd az elkallódott, vagy átforgatott ősi erdélyi magyar díszítő motívumok, himzsi, faragási, festsztészeti munkák összegyűjtésére s ezeknek felülbírálására külön művészi bizottságot szerveznek.

Mennyi szabadságidő jár a munkásoknak és alkalmazottaknak?

Nagyvárad. Saját tud. A munkaügyi felügyelet, mint minden esztendőben, úgy az idén is közleményt ad ki a munkás és magánalkalmazotti céhek felkérésére és ismerteti az alkalmazottak és munkások nyári szabadságidejéről szóló rendelkezéseket. A munkaszerződésről szóló törvény 49. 50. és 51. paragrafusai értelmében az összes munkaadók kötelesek munkásaiknak és alkalmazottaiknak nyári szabadságidőt engedélyezni.

A szabadságidő tartama a következő: munkásoknál: ugyanazon vállalatnál eltöltött 1—3 évi szolgálat után 7 nap, 3—5 évi szolgálat után 10 nap, 5—10 évi szolgálat után 14 nap.

Az alkalmazottaknál 1—3 év után 10 nap, 3—5 évnél 14 nap és 5—10 év után 21 nap a szabadságidő.

Tíz év szolgálat után mindkét kategóriában minden további évről 1 nap szabadságtöbblettel jár. A vasárnapok és törvényes ünnepnapok nem számítanak be a szabadságidőbe.

A vállalat tulajdonosának változása vagy fiktív felemonodások nem érintik az alkalmazottak jogait.

A vállalatok és a munkaadók kötelesek a nyári szabadságra jogosított munkásaik és alkalmazottaik teljes névsorát összeállítani és azt a munkahelyeken legalább tíz nappal a szabadságidő megkezdése előtt kifüggeszteni.

A szabadságidő beosztásánál figyelembe kell venni a jogosított egyéni kívánásait is. A szabadságidőt automatikusan kell megadni, tehát az esetben is, ha az illető munkás vagy alkalmazott nem kérte annak kiadását. Abban az esetben, ha a munkaadó nem adná ki alkalmazottainak a nyári szabadságidőt, köteles szabadságidőnek megfelelő fizetést kétezeresen megfizetni alkalmazottjának.

Zürichi zárlat. Párizs 11.74, London 20.75, Newyork 442.75, Brüsszel 75.40, Milánó 23.20, Amsterdam 235.60, Berlin 177.55, Szófia 54, Prága 15.12 fél, Varsó 83.75, Belgrád 10, Bucuresti 325.

A kolozsvári árutözde jelentése. Kolozsvár. Saját tud. A kolozsvári árutözde jegyzései a június 5-iki tőzsdénapon: (zárójelben közöljük a június elsejei tőzsdénapi árait, ha változás volt): Buza 77—78 kilogrammos 445 (435), rozs 59—60 kgr-os 310, zab 40 kgr-os 505 (475), 6-kukorica 380 (385), fehérpaszuly 1115 (1150), lóheremag 1900, lucernamag 4100 (4000), 0-ás liszt 930, 4-es liszt 860, 5-ös liszt 820, vegyes liszt 78 százalékos 750, 80 százalékos 750, kukoricaliszt I. oszt 600, II. oszt 520, korpá 360, széna 155 (130), préselt széna 170 (160), lóhere és lucernamag 180 (160), búzaszalma 80, cukorrépmag 1600 (1700). Árak zsákolva vagonféltelben franco ab Kolozsvár készpénzfizetés mellett értendőek.

Árucikkajánlások

<p>Adás-vétel szavanként 3 lei</p> <p>Magánház Olasziban eladó. Ertekezni d. u. 2—4-ig. Tel. 22-98. Ügynököket díjazunk.</p> <p>Eladó sport gyermek kocsai és különböző butorok. — Nagyvárad, Str. Oltenia No. 8.</p> <p>Lakás szavanként 3 lei</p> <p>Utcai 2 szobás szép lakás, július 1-re kiadó. Nagyvárad, Str. Tache Jonescu 58. szám.</p> <p>Egy utcai szoba, konyha, asztal kiadó. Nagyvárad Nicolae Zsiga-u. 50. sz.</p> <p>Kiadó butorozott szoba, egy piano eladó vagy bérebeadó. Nagyvárad, Duca-utca 11. szám.</p>	<p>Egyszobás, konyhás, szuterinés lakás villannyal és vízvezetékekkel azonnal kiadó. Nagyvárad, Strada Ciorgariu 49-a.</p> <p>Allást nyec szavanként 2 lei</p> <p>Fűszeres anulónak 14 éves fiú felvétetik Joó Lajos kereskedésében. Nagyvárad, Körös-u. 24.</p> <p>Német anyanyelvű, háztartásban jártas nő, vidékre keresek. — Csonka, Nagyvárad, Str. Lahavary 5. szám.</p> <p>Intelligens leány ingatlan vagy készpénz óvadékkal, pénztárosnői esetleg ehhez hasonló megfelelő állást keres. Vidékre is megy. Cim: özv. Kovács Dezsőné, Nagyvárad, Str. Lebedei No. 2.</p>
--	---

LEGUJABB

Leégett a varsói központi pályaudvar épülete

A hatalmas tűzvész teljesen megsemmisítette a pályaudvar épületét, amely a modern építészet egyik remeke volt

Varsóból jelentik: A varsói központi pályaudvaron kedden reggel tűz ütött ki. A tüzet hat órák vették észre és nyomban értesítették a lengyel főváros tűzoltóságát. Bár a tűzoltók szinte pillanatok alatt a helyszínre érkeztek, megérkezésükkor a pályaudvar központi része már teljesen lángokban állott. A tűzoltók munkája így már csak arra szorítkozott, hogy az épület többi részét megmentésük.

Hatalmas lángok csaptak fel a modern állomás épületéből és a központi rész falai óriási robajjal összeomlottak.

Többórás megfeszített munka után sikerült a tüzet helyhez kötni.

A hatalmas tűz következtében a vasúti for-

galom is megállott és a rendes forgalmat csak a késő délelőtti órákban állították helyre.

A lengyel miniszterelnök, a belügyminiszter és Varsó város rendőrfőnöke, amíg a tűz tartott, megindították a vizsgálatot a tűz okának kiderítésére. A vizsgálat eddigi eredménye szerint egy forrasztólámpa lángjától fölrobbant egy hatalmas oxigéntartály és ez borította lángba az épületet, amely különben a modern építészet egyik remeke. Fölépítése több mint tíz éven át tartott.

Az áldozatok száma még ismeretlen és a kárt sem lehet még fölbecsülni, de hozzávetőleges számítás szerint a tűz pusztítása többmillió zlotyra rug.

Élénk üzenetváltások London és Párizs között a szovjetjegyzék felől

Csak a balti államok miatt van ellentét. — Jövő hétre remélik a szovjettel való megegyezést

Londonból jelentik: Az angol kormány külügyi bizottsága hétfőn este tanácskozást tartott a szovjet jegyzékre adandó angol-francia válaszigyzékről. Hivatalos jelentést a tanácskozásról nem adtak ki, de politikai körök szerint nyilvánvaló, hogy a szovjet válaszigyzék a szövetségekötés ügyét előbbrevítte. Egyetlen pontja van a válaszigyzéknek, amelyikben nem egységes az angol és szovjet vélemény és ez a balti államoknak nyújtandó garancia kérdése.

Anglia ebben a kérdésben áthidaló megoldást szándékosan kidolgozni és ha a szovjet ezt a megoldási tervet elfogadja, akkor a háromhatalmi egyezményt még a jövő héten aláírják.

Párizsból jelentik: A szovjet válaszigyzékkel kapcsolatban a Párizs és London között állandó tárgyalások folynak. A francia külügyminisztérium a balti államok kérdésében indítványt juttatott el Londonba.

A francia kormány különben kedden államtanácsot tart és tisztázza Párizs álláspontját. Londonban szerdán lesz államtanács ugyanebben a kérdésben. A két kormány az államtanácsok után közös javaslatot juttat el Moszkvához.

A balti államok félnek a rájuk erőltetett szavatosságtól

Párizsból jelentik: A Jour szerint francia részről három megoldási tervet készítettek elő a

balti államok kérdésében. Az egyik tervet szerint a három nagyhatalom hallgatóságos kezességet vállal a balti államok felett ugyanugy, amint ezt Svájc, Belgium és Hollandia esetében tettek. A másik tervet szerint egy közös nyilatkozatban biztosítják az északelet-európai mai helyzetet. A harmadik tervet szerint a biztosíték csak a balti államok létérdekére vonatkozik. A lap szerint Chamberlain ellenzi, hogy a nagyhatalmak szavatosságot vállaljanak a balti államokért saját akaratuk ellenére.

A Petit Parisien szerint a balti államok aggodalommal figyelik a körülöttük folyó diplomáciai hadjáratot és teljes erejükkel ellenzik ezeket a megoldásokat, mert a három nagyhatalom, köztük a szovjet szavatosságban nem oltalmat, hanem veszélyt látnak.

Két balti állam a német birodalomban keres menedéket

Rigából jelentik: Hivatalos jelentés szerint Munter lett külügyminiszter hétfőn Ribbentrop német külügyminiszterhez Berlinbe utazott és együtt még a keddi nap folyamán aláírják a lett-német megmentésmadási szerződést. Másik jelentés szerint az észt külügyminiszteri is repülőgépen megérkezett Berlinbe az észt-német megmentésmadási szerződés aláírására.

A vatikáni angol nagykövet egy óra hosszáig tartó kihallgatáson volt a pápánál

Hajnalgig égtek a lámpák a pápa és a bíboros államtitkár dolgozószobájában

Londonból jelentik: Angol lapjelentések szerint a Szentatya hétfőn délelőtt egy óráig kihallgatáson fogadta Osborne vatikáni angol nagykövetet. A Szentatya után Maglione bíboros-államtitkár fogadta az angol diplomatát.

A Daily Mail azt is tudni véli, hogy a Szentatya tárgyalásai kapcsolatban vannak azokkal a békehajlandósági nyilatkozatokkal, melyeket ő az egyes államoktól kapott, s melyekről a bíbornokok

előtt tartott legutóbbi beszédében említést tett. A Szentatya Anglia, Franciaország, Németország, Olaszország és Lengyelország kormányait rá akarja bírni, hogy tegyék gyakorlati értékűvé nyilatkozataikat.

A lap hozzátéveszi híradásához, hogy a Szentatya dolgozószobájában és Maglione bíboros hivatalában hajnali három óráig égtek a lámpák.

Schacht, a német birodalmi bank volt kormányzója mondja: Nem lesz háború

Londonból jelentik: Schacht, a német birodalmi bank volt kormányzója Ceylonba érkezett és az ujságíróknak kijelentette, hogy nem lesz háború, mert talán senki sem ismeri olyan jól Hitler kancellár terveit, mint ő. Hitler őszintén kívánja az angolokkal való barátság létrehozását és legjobban szeretne egy olyan igazi Népszövetséget létrehozni, amelyikben nem egy hatalmi csoport ülne és irányítana.

Elfogták a kenti hercegnő ellen elkövetett merénylet tettesét

A merénylő, aki örült benyomását kenti, amerikai típusu, levágottsövű puskával akarta elkövetni a merényletet

Londonból jelentik: A kenti hercegnő gépkocsijának közelében egy revolvert találtak, amelyből egy golyó hiányzott. Az az egyén, akit a rendőrség őrizetbe vett, egy középkorú angol, aki nemrég tért vissza Ausztráliából. Egyébként a kenti herceg csak a késő éjszakai órákban szerzett tudomást a felesége elleni merényletről, amikor az már visszatért a mozgóképszínházi előadásról.

Londonból jelentik: Lapzártakor érkezett jelentés szerint a rendőrségnek sikerült elfogni a kenti hercegnő ellen elkövetett merénylet tettesét. Az újabb jelentés szerint a merénylet egy éltesebb koru egyén vadászpuskával követte el. A hercegnő lakása közelében őrködő rendőrőrszem, már a merénylet előtt figyelmesé lett erre az egyénre, aki izgatott viselkedésével az örült benyomását keltette. A merénylőt ma állítják bíróság elé. Az eddigi vizsgálat szerint a lövegyver, amivel a merényletet el akarta követni, amerikai mintára levágottsövű puská volt.

Spanyolországból hazaérkezett huszonnégyezer olasz önkéntes

Nápolyban ünnepélyesen fogadták az érkezőket

Rómából jelentik: Nápolyba hétfőn éjszaka érkezett haza Spanyolországból 24 ezer olasz önkéntes. A hazatérő önkénteseket óriási lelkesedéssel fogadták a nápolyiak és ugyancsak meleg ünnepélyben részesítették a velük érkező spanyol kiküldötteket is. A spanyol kiküldöttek vezetőjét a megérkezésükkor maga Ciano külügyminiszter fogadta. Kedden délelőtt a 24 ezer önkéntes díszfelvonulást rendez az olasz uralkodó és Mussolini miniszterelnök előtt.

Magyar művészeti kiállítás Londonban

Londonból jelentik: Hétfőn ünnepélyes külsőségek között nyitották meg a Nemzeti Művészet című lap szervezésében az angol-magyar társaság által Londonban megrendezett magyar képművészeti kiállítást. A kiállításon huszonegy magyar művész legszebb munkája szerepel. A megnyitó beszédet Barcza György londoni magyar követ tartotta.

— Az angol-magyar barátság politikamentes — mondotta a követ — és kizárólag az egymás iránti megbecsülő érdeklődéstől van áthatva. A magyar népet a legelőkeltebben érdekli, hogy mit gondol róla az angol közvélemény és szívesen veszi úgy az elismerést, mint a bírálatot. A magyar kormány és a magyar nép őszintén kívánja a régi angol-magyar barátság fenntartását és megerősítését, azét a barátságát, amely a parlamenti intézmény és a nemzeti függetlenség közös örökségén, valamint a kultúra, haladás és a sport közös szeretetén alapul.